

OPŠTINA KOTOR

LOKALNI PLAN UPRAVLJANJA KOMUNALNIM I NEOPASNIM GRAĐEVINSKIM OTPADOM 2018-2020

Kotor, decembar 2019. godine

1. SADRŽAJ

UVOD	4
1. CILJ DONOŠENJA LOKALNOG PLANA UPRAVLJANJA KOMUNALNIM I NEOPASNIM GRAĐEVINSKIM OTPADOM	6
2. ZAKONODAVNO – PRAVNI OKVIR U OBLASTI UPRAVLJANJA OTPADOM	8
2.1. Zakonodavstvo u oblasti upravljanja otpadom na nacionalnom nivou	8
2.2. Podzakonska akta na nacionalnom nivou	12
2.3. Strateški dokumenti na nacionalnom nivou	13
2.4. Propisi Opštine Kotor u oblasti upravljanja otpadom	14
2.5. Strateški dokumenti u Opštini Kotor	14
3. INSTITUCIONALNI OKVIR	15
3.1. Relevantne institucije iz oblasti upravljanja otpadom	15
3.2. Druge institucije u oblasti upravljanja otpadom	16
4. OSNOVNI PODACI O TERITORIJI OPŠTINE KOTOR	16
4.1. Geografski položaj Opštine Kotor	16
4.2. Geomorfološke karakteristike.....	17
4.3. Pedološke karakteristike	18
4.4. Klimatske karakteristike sa meteorološkim pokazateljima	19
4.5. Seizmičke karakteristike	19
4.6. Demografija	20
4.7. Turizam	21
4.8. Saobraćajna infrastruktura	21
5. KOMUNALNI I NEOPASNI GRAĐEVINSKI OTPAD	23
5.1. Značenje izraza i klasifikacija otpada	23
5.2. Komunalni otpad	28
5.3. Sakupljanje i transport komunalnog otpada	29
5.4. Ponovna upotreba i reciklaža	32
5.5. Postojeća postrojenja	33
6. KOLIČINE OTPADA I SASTAV OTPADA NA TERITORIJI OPŠTINE KOTOR	36
6.1. Komunalni otpad	38
6.2. Opasni otpad	39
6.3. Neopasni građevinski otpad	39
6.4. Otpadna ambalaža	40
7. LOKACIJE NEUREĐENIH ODLAGALIŠTA	41
7.1. Sanacija neuređenih odlagališta otpada	44
8. UPRAVLJANJE OTPADOM U NAREDNOM PERIODU	45
8.1. Ciljevi koje treba ostvariti u domenu upravljanja otpadom	48
8.2. Sakupljanje komunalnog otpada	53
8.3. Sakupljanje opasnog komunalnog otpada	55
8.4. Sakupljanje komercijalnog otpada	56
8.5. Sakupljanje kabastog otpada	56
8.6. Odlaganje biološkog otpada	57
9. INVESTICIONI TROŠKOVI ZA OPREMU	58

10.	UKLJUČIVANJE JAVNOSTI	61
10.1.	Program razvijanja javne svijesti i edukacije	61
11.	ZAKLJUČNA RAZMATRANJA	65
12.	AKCIONI PLAN SA DINAMIKOM REALIZACIJE I IZVORIMA FINANSIRANJA.....	66

PRILOG:

UGOVOR JKP "KOTOR" KOTOR i JP "KOMUNALNO" TIVAT

Zaključak o utvrđivanju Nacrta Lokalnog plana upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom Opštine Kotor, za period 2017-2020. godine ("Službeni list Crne Gore opštinski propisi", br. 30/17).

Saglasnost Ministarstva održivog razvoja i turizma, broj 113-60/79, od 02.04.2018. godine, na Nacrt Lokalnog plana upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom Opštine Kotor za period 2018-2020. godine.

Odluka o utvrđivanju lokacije za privremeno skladištenje neopasnog građevinskog i kabastog otpada na teritoriji opštine Kotor, kao i načinu privremenog skladištenja neopasnog građevinskog otpada ("Službeni list Crne Gore opštinski propisi", br. 41/19).

UVOD

Lokalni plan upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom (u daljem tekstu: lokalni plan) predstavlja osnovni dokument kojim se određuju ciljevi i obezbjeđuju uslovi za racionalno i održivo upravljanje otpadom u Opštini Kotor za period 2018-2020 godine.

Planom se razmatraju komunalni i neopasni građevinski otpad i načini postupanja u skladu sa održivim razvojem i osnovnim principima upravljanja otpadom.

Osnovni principi upravljanja otpadom su:

- princip održivog razvoja, kojim se obezbjeđuje efikasnije korišćenje resursa, smanjenje količine otpada i postupanje sa otpadom na način kojim se doprinosi ostvarivanju ciljeva održivog razvoja;
- princip blizine i regionalnog upravljanja otpadom, radi obrade otpada što je moguće bliže mjestu nastajanja u skladu sa ekonomskom opravdanošću izbora lokacije, dok se regionalno upravljanje otpadom obezbjeđuje razvojem i primjenom regionalnih strateških planova zasnovanih na nacionalnoj politici;
- princip predostrožnosti, odnosno preventivnog djelovanja, preduzimanjem mjera za sprečavanje negativnih uticaja na životnu sredinu i zdravlje ljudi i u slučaju nepostojanja naučnih i stručnih podataka;
- princip "zagađivač plaća", prema kojem proizvođač otpada snosi troškove upravljanja otpadom i preventivnog djelovanja i troškove sanacionih mjera zbog negativnih uticaja na životnu sredinu i zdravlje ljudi;
- princip hijerarhije, kojim se obezbjeđuje poštovanje redoslijeda prioriteta u upravljanju otpadom i to: spriječavanje, priprema za ponovnu upotrebu, recikliranje i drugi način prerade (upotreba energije) i zbrinjavanje otpada.

Lokalni plan upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom donosi se na osnovu člana 23 Zakona o upravljanju otpadom („Sl. list CG“ br. 64/11, 39/16) i urađen je u skladu sa Državnim planom upravljanja otpadom za 2015-2020 godine, koji je usvojen 30. jula 2015. godine („Sl. list CG“ br. 74/15).

Zakonom o upravljanju otpadom, članom 23, između ostalog je definisan sadržaj lokalnog plana, i to:

1) vrsta, količina (masa) i porijeklo komunalnog otpada proizvedenog na teritoriji jedinice lokalne samouprave i procjena vrste i količine (mase) komunalnog otpada koji će se proizvesti po godinama iz planskog perioda iz stava 1 ovog člana i njegovo porijeklo;

2) lokacije postojećih postrojenja i objekata za obradu komunalnog otpada, odnosno za jedinice lokalne samouprave koje nemaju izgrađenu deponiju, u skladu sa zakonom, lokacije na kojima privremeno skladište otpad iz člana 78 ovog zakona;

2a) informacije o neuređenim odlagalištima otpada i mjere za njihovu sanaciju ili rekultivaciju i način sprječavanja daljeg odlaganja otpada na tim lokacijama, kao i sanaciju i rekultivaciju privremenog skladišta komunalnog otpada iz člana 78 ovog zakona;

2b) lokacije postojećih postrojenja za preradu građevinskog otpada koji ne sadrži ili nije izložen opasnim materijama (u daljem tekstu: neopasni građevinski otpad) i objekata za zbrinjavanje neopasnog građevinskog otpada i/ili deponije za inertni otpad, odnosno za jedinice lokalne samouprave koje nemaju izgrađena postrojenja za preradu građevinskog otpada i objekte za zbrinjavanje neopasnog građevinskog otpada i/ili deponiju za inertni otpad u skladu sa zakonom, lokaciju za privremeno skladištenje neopasnog građevinskog otpada u skladu sa članom 78a ovog zakona;

2c) način organizovanja i obavljanja poslova upravljanja otpadom sa dijela teritorije jedinice lokalne samouprave koje je zaštićeno područje ili područje morskog dobra;

3) način i program odvojenog sakupljanja i transporta komunalnog i građevinskog otpada iz domaćinstava i od proizvođača koji ne podliježu obavezi donošenja plana upravljanja otpadom, uključujući i kabasti i drugi komunalni i građevinski otpad koji nije moguće odložiti na mjestima predviđenim za odlaganje komunalnog i građevinskog otpada;

4) opis aktivnosti koje se odvijaju u okviru reciklažnih dvorišta i transfer stanica i reciklažnih centara u cilju privremenog skladištenja komunalnog otpada, odnosno prerade;

5) mjere za sprječavanje nastajanja ili smanjenje količina komunalnog otpada i negativnih uticaja na životnu sredinu i zdravlje ljudi, obezbjeđivanje pravilnog upravljanja komunalnim otpadom;

6) način odvojenog sakupljanja i mjere za smanjenje količina biološki razgradivog otpada sadržanog u komunalnom otpadu koji se odlaže na deponijama;

7) dinamika realizacije odabranih načina i postupak upravljanja komunalnim otpadom;

8) akcioni plan i dinamika finansiranja i izvori finansijskih sredstava za realizaciju lokalnog plana;

9) način jačanja javne svijesti o pravilnom postupanju sa komunalnim otpadom.

Zakonom o upravljanju otpadom je predviđeno da se upravljanje otpadom vrši u skladu sa Državnim planom upravljanja otpadom i lokalnim planovima upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom koji ne sadrži ili nije izložen opasnim materijama. Budući da je period za koji je bio izrađen prethodni Plan upravljanja komunalnim otpadom za teritoriju Opštine Kotor istekao, bilo je neophodno izraditi i usvojiti novi Plan kojim će se na osnovu preispitivanja prethodno planiranih i ostvarenih ciljeva i sagledavanja trenutnih tendencija, potreba i mogućnosti Opštine Kotor, definisati uspostavljanje održivog sistema upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom koji ne sadrži ili nije izložen opasnim materijama.

Ovaj Lokalni plan je urađen u saradnji sa d.o.o. "Komunalno Kotor" i Sekretarijatom za razvoj preduzetništva, komunalne poslove i saobraćaj.

Zaključkom Skupštine Opštine Kotor utvrđen je Nacrt Lokalnog plana upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom Opštine Kotor, za period 2017-2020 ("Službeni list Crne Gore" opštinski propisi br. 30/17), sa trajanjem javne rasprave od 30 dana.

Resorno Ministarstvo je dalo saglasnost na Nacrt Lokalnog plana upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom Opštine Kotor za period 2018-2020, dana 02.04.2018, godine, broj 113-60/79, uz uslov da se Plan ne može usvojiti bez Odluke o određivanju lokacije za privremeno skladištenje neopasnog građevinskog otpada.

Odluka o utvrđivanju lokacije za privremeno skladištenje neopasnog građevinskog i kabastog otpada na teritoriji opštine Kotor, kao i načinu privremenog skladištenja neopasnog građevinskog otpada je donesena na XXX sjednici Skupštine Opštine Kotor ("Službeni list Crne Gore" opštinski propisi br. 41/19).

Usvajanjem ovog plana prestaje da važi Lokalni plan upravljanja otpadom Opštine Kotor, usvojen 15.07.2010. godine.

1. CILJ DONOŠENJA LOKALNOG PLANA UPRAVLJANJA KOMUNALNIM I NEOPASNIM GRAĐEVINSKIM OTPADOM

Lokalni plan je strateški dokument koji ima za cilj projekciju upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom za naznačeni period, kroz organizovanje svih potrebnih aktivnosti nadležnih lokalnih organa i službi, njihovu saradnju sa državnim nadležnim institucijama i ostalim subjektima koji se tiču oblasti upravljanja otpadom, implementaciju postojećih i donošenje nedostajućih normativnih akata iz ove oblasti, rješavanje problema u oblasti upravljanja otpadom kroz smanjenje negativnog uticaja otpada na zdravlje ljudi i životnu sredinu, a sve u cilju uspostavljanja integralnog i održivog upravljanja otpadom na teritoriji opštine Kotor.

Lokalni plan odnosi se na uspostavljanje održivog upravljanja otpadom i usvajanje prioriteta u praksi, obuhvata načine postupanja sa otpadom i predlaže aktivnosti koje zainteresovane strane treba da preuzmu da bi se na lokalnom nivou dostigla vizija i ciljevi koji su postavljeni u Strategiji upravljanja otpadom Crne Gore do 2030 godine. To zahtijeva koordinisanu akciju više različitih učesnika: lokalnih vlasti, domaćinstava, preduzeća, privatnog sektora, nevladinih organizacija i pojedinaca.

Prema Zakonu o upravljanju otpadom, upravljanje otpadom je definisano kao sprječavanje nastanka, smanjenje količina otpada ili ponovna upotreba otpada i sakupljanje, transport, prerada i zbrinjavanje otpada, nadzor nad tim postupcima i naknadno održavanje deponija, uključujući i aktivnosti trgovca i posrednika otpadom.

Pri tome, lokalne vlasti imaju centralnu ulogu u planiranju i stvaranju održivog sistema upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom u skladu sa zakonom.

Jedinice lokalne samouprave su odgovorne za razvoj i primjenu politike upravljanja komunalnim otpadom na lokalnom nivou kroz:

- donošenje planova upravljanja otpadom na svojoj teritoriji;
- pridruživanje međuopštinskim programima koji uključuju dvije ili više Opština;
- procjenu proizvodnje otpada; poboljšanje ili izgradnju kapaciteta javnih komunalnih preduzeća;
- regulisanje rada privatnih preduzetnika u oblasti sakupljanja otpada, transporta i odlaganja otpada;
- unaprjeđenje sistema izdavanja dozvola.

Prema postojećim zakonskim rješenjima, lokalne samouprave nisu u obavezi da vrše monitoring, ali ukoliko to čine zahtjevano je da podatke o monitoringu dostavljaju Agenciji za prirodu i životnu sredinu.

Osnovni cilj lokalnog plana je minimizacija uticaja otpada na životnu sredinu i povećanja efikasnosti korišćenja resursa na teritoriji opštine Kotor, odnosno doprinos održivom razvoju kroz razvoj sistema upravljanja otpadom koji će obezbijediti kontrolu stvaranja otpada, iskorišćenje otpada i podsticaje za investiranje i afirmaciju ekonomskih mogućnosti koje nastaju iz otpada.

Ciljevi savremenog načina upravljanja otpadom podrazumijevaju:

- primjenu najboljih dostupnih metoda i tehnika,
- primjenu zakona i regulativa iz ove oblasti,
- multisektorski pristup i koordinirano usaglašavanje prioriteta,
- odvajanje otpada na mjestu nastanka,
- smanjenje opasnosti od zagađenja,
- smanjenje produkcije otpada,
- povećanje količine sakupljenog otpada,
- povećanje količine otpada za ponovnu upotrebu,
- smanjenje količine deponovanog otpada,
- uklanjanje ili sanaciju neuređenih odlagališta,
- informisanje, edukaciju i razvijanje javne svijesti.

Ovim planom je dat pregled pravnog okvira, postojećih kapaciteta, količine otpada na osnovu procjene zasnovane na proračunima i smjernicama datim u Državnom planu i procjene za period za koji se donosi, sa ciljem uspostavljanja sistema i organizacije upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom na način kojim se obezbjeđuju najmanji rizici i opasnosti po životnu sredinu i uslovi za prevenciju nastajanja otpada, ponovno iskorišćavanje i reciklažu otpada, iskorišćavanje korisnih svojstava otpada, odlaganje ako ne postoji drugo odgovarajuće rješenje, kao i razvijanje svijesti o upravljanju otpadom.

2. ZAKONODAVNO-PRAVNI OKVIR U OBLASTI UPRAVLJANJA OTPADOM

2.1. Zakonodavstvo u oblasti upravljanja otpadom na nacionalnom nivou

Donošenjem Nacionalne politike integralnog i održivog upravljanja otpadom u Crnoj Gori 2004. godine, predloženi su ciljevi i strategije za smanjivanje, kontrolu i upravljanje otpadom i zagađenjem. Kako je Crna Gora kandidat za članstvo u EU, ima obavezu da uspostavi funkcionalan integrisani sistem upravljanja otpadom i prema ocjeni Evropske Komisije, taj cilj se smatra jednim od prioriteta na putu pridruživanja i shodno tome proteklih godina donijela je set strateških dokumenata.

Tokom prethodnih godina usvojen je osnovni Zakon o upravljanju otpadom i set odgovarajućih podzakonskih akata, čime je uspostavljen adekvatan pravni okvir za nacionalni sistem upravljanja otpadom. Očekuje se da će postojeći set propisa biti upotpunjen propisima koji trenutno nedostaju, ali i da će vremenom biti usklađivan sa svim izmjenama koje se budu dešavale na nivou EU.

Nacionalna Strategija upravljanja otpadom pripremljena je i usvojena 2013. godine, u okviru EU projekta "Priprema i implementacija državnog i lokalnih planova upravljanja otpadom" i predstavlja ažuriranje i usaglašavanje politike upravljanja otpadom Crne Gore u skladu sa promjenama koje su se u međuvremenu desile u ovoj oblasti, kako u EU tako i u Crnoj Gori.

Nacionalna strategija definiše ciljeve, ograničenja, smjernice i potrebne mjere za uspostavljanje održivog sistema upravljanja otpadom.

Državni plan upravljanja otpadom je strateški dokument koji ima za cilj definisanje osnovnih ciljeva i planova koje Vlada i Ministarstvo održivog razvoja i turizma imaju u pogledu rješavanja problema u oblasti upravljanja otpadom, u prethodno određenom vremenskom periodu od 2015-do 2020. godine.

Ovim dokumentima su definisani osnovni strateški ciljevi u ovoj oblasti, a to su:

1. Samodovoljnost u upravljanju otpadom;
2. Nova regionalna odlagališta otpada u skladu sa standardima EU;
3. Integralni sistem upravljanja otpadom;
4. Smanjivanje količina otpada;
5. Smanjivanje količina otpada koji se odlaže na odlagalištima primarnom separacijom otpada koji može ponovo da se koristi;
6. Smanjivanje udjela biorazgradivog otpada u odloženom komunalnom otpadu;
7. Smanjivanje negativnog uticaja otpada na životnu sredinu;
8. Upravljanje otpadom na principima održivog razvoja;
9. Energetsko iskorišćavanje otpada.

Upravljanje otpadom u Crnoj Gori uređeno je nizom zakona i drugih propisa, koji su donešeni u posljednjih nekoliko godina, i to:

Zakonom o upravljanju otpadom („Sl. list CG“ br. 64/11, 39/16) kojim se uređuju vrste i klasifikacija otpada, planiranje, uslovi i način upravljanja otpadom i druga pitanja od značaja za upravljanje otpadom. Navedenim Zakonom, definisane su i obaveze nadležnog organa lokalne samouprave, koje se pored ostalog, odnose na donošenje lokalnog plana upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom koji ne sadrži ili nije izložen opasnim materijama, na period na koji je donijet Državni plan, sa kojim mora biti usaglašen. Godišnji izvještaj o sprovođenju lokalnog plana usvaja nadležni organ jedinice lokalne samouprave najkasnije do 20. maja tekuće za prethodnu godinu, i isti je dužan dostaviti u elektronskoj i pisanoj formi Ministarstvu i Agenciji, najkasnije do 30. juna tekuće za prethodnu godinu.

Članom 23 Zakona o upravljanju otpadom, utvrđeno je da:

- lokalni plan donosi skupština lokalne samouprave, za period na koji je donijet Državni plan;
- lokalni plan može da se mijenja i dopunjuje po potrebi;
- lokalni plan mora biti usaglašen sa Državnim planom;
- lokalni plan se, radi ocjene usaglašenosti sa Državnim planom, dostavlja Ministarstvu na saglasnost.

U tački 5 istog člana Zakona utvrđen je obavezni sadržaj lokalnih planova upravljanja otpadom. Za sprovođenje plana upravljanja otpadom odgovoran je izvršni organ jedinice lokalne samouprave.

Zakonom o komunalnim djelatnostima ("Sl. list CG", br. 55/16) kojim su određene komunalne djelatnosti i uređena načela, opšti uslovi i način njihovog obavljanja. U skladu sa Zakonom propisano je da su komunalne djelatnosti: javno vodosnabdijevanje; upravljanje komunalnim otpadnim vodama; upravljanje atmosferskim vodama; upravljanje komunalnim otpadom; uređenje i održavanje javnih površina; upravljanje javnom rasvjetom; javni prevoz putnika u gradskim i prigradskim naseljima; održavanje opštinskih puteva (lokalni putevi, gradske ulice i ulice u naseljima) i biciklističkih staza; održavanje korita vodotoka od lokalnog značaja; održavanje javnih groblja, kapela i krematorijuma i sahranjivanje; održavanje pijaca; održavanje javnih prostora za parkiranje; održavanje javnih toaleta; zbrinjavanje napuštenih i izgubljenih životinja (kućnih ljubimaca) i održavanje skloništa za njihovo zbrinjavanje.

Ovim Zakonom upravljanje komunalnim otpadom je definisano kao: sakupljanje, transport, priprema za ponovnu upotrebu, prerada i odlaganje ili drugi postupci zbrinjavanja komunalnog otpada, odnosno otpada nastalog u domaćinstvima i drugog otpada koji je po svojim svojstvima sličan otpadu nastalom u domaćinstvima i tretman procjednih voda sa deponija komunalnog otpada, kao i upravljanje i održavanje infrastrukturnih objekata, opreme i sredstava i održavanje deponija nakon zatvaranja.

Obavljanje komunalnih djelatnosti na svojoj teritoriji obezbjeđuje i bliže uređuje jedinica lokalne samouprave, a u slučajevima predviđenim ovim zakonom i Vlada Crne Gore u skladu sa zakonom. Jedinica lokalne

samouprave i Vlada u skladu sa zakonom obezbjeđuju: materijalne i tehničke uslove za obavljanje i razvoj komunalnih djelatnosti; finansijske uslove i uslove iz alineje 1 ovog stava za obavljanje djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje; izgradnju i investiciono održavanje komunalne infrastrukture.

U skladu sa ovim Zakonom, takođe je propisano da komunalne djelatnosti mogu obavljati: privredno društvo, sa svojstvom pravnog lica, koje osniva jedinica lokalne samouprave u skladu sa Zakonom; privredno društvo, sa svojstvom pravnog lica, u privatnoj svojini ili preduzetnik; privredno društvo sa svojstvom pravnog lica u većinskom vlasništvu države koje osniva Vlada; privredno društvo sa svojstvom pravnog lica koje zajedno osnivaju Vlada i jedinica/e lokalne samouprave.

Propisano je da, radi korišćenja, čuvanja i održavanja javnih površina, komunalne infrastrukture, opreme i sredstava za obavljanje komunalne djelatnosti i zadovoljenja javnog interesa u komunalnoj oblasti, jedinica lokalne samouprave propisuje opšte uslove održavanja komunalnog reda i mjere za njihovo sprovođenje, a naročito: uređenje naselja, održavanje čistoće, zaštitu i čuvanje javnih površina, uklanjanje snijega i leda, upravljanje javnom rasvjetom, održavanje mostova i otvorenih plaža, obala rijeka, jezera, otvorenih odvodnih kanala i sl., održavanje javnih toaleta i sprječavanje narušavanja komunalnog reda bukom.

Naznačenim Zakonom takođe je propisano da postupak i način korišćenja komunalne usluge sakupljanja i odvođenja komunalnog otpada propisuje nadležni organ jedinice lokalne samouprave.

Zakonom o životnoj sredini („Sl. listCG “, br. 52/16) kojim se uređuju principi zaštite životne sredine i održivog razvoja, instrumenti i mjere zaštite životne sredine, učešće javnosti o pitanjima životne sredine i istim se obezbjeđuje cjelovito očuvanje kvaliteta životne sredine, očuvanje biološke i pejzažne raznovrsnosti, racionalno korišćenje prirodnih dobara i energije na najpovoljniji način za životnu sredinu.

Zaštitu životne sredine, u okviru svojih prava i obaveza obezbjeđuju: državni organi, organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave, domaća i strana pravna i fizička lica, nevladine organizacije, građani i udruženja građana.

Subjekti zaštite životne sredine dužni su da, u okviru svojih prava i obaveza, obezbijede kontrolu i sprječavanje svih oblika zagađenja i degradacije životne sredine, odnosno njihovo svođenje na najmanju moguću mjeru, kao i sanaciju i rehabilitaciju djelova ili segmenata životne sredine čiji je kvalitet narušen usljed zagađenja i drugih vidova degradacije, obezbjeđujući na taj način održivo korišćenje prirodnih resursa kao osnovnog uslova za održivi razvoj.

Zakonom o vodama („Službeni list CG “ br. 27/07, 32/11 i 48/15) kojim se uređuju pravni status i način integralnog upravljanja vodama, vodnim i priobalnim zemljištem i vodnim objektima, uslovi i način obavljanja vodne djelatnosti i druga pitanja od značaja za upravljanje vodama i vodnim dobrom.

Zakonom o zaštiti prirode („Službeni list CG“ br. 51/08 i 62/13) kojim se uređuju uslovi i način zaštite i očuvanja prirode.

Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list RCG", br. 80/05, "Sl. list Crne Gore", br. 40/10, 73/10, 40/11, 27/13, 52/16 i 57/18) kojim se uređuje postupak procjene uticaja za projekte koji mogu imati značajan uticaj na životnu sredinu, sadržaj elaborata o procjeni uticaja, učešće zainteresovanih organa i organizacija i javnosti, postupak ocjene elaborata i izdavanja saglasnosti, obavještanje o projektima koji mogu imati značajan uticaj na životnu sredinu druge države, nadzor i druga pitanja od značaja za procjenu uticaja na životnu sredinu, kao i propisane nadležnosti organa lokalne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine - za izdavanje saglasnosti za projekte za koje saglasnosti, odobrenja i dozvole izdaju drugi organi lokalne uprave.

Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list RCG", br. 80/05 i "Sl. list Crne Gore", br. 73/10 , 40/11, 59/11 i 52/16) kojim se utvrđuju uslovi, način i postupak vršenja procjene uticaja određenih planova i programa na životnu sredinu, kroz integrisanje principa zaštite životne sredine u postupak pripreme, usvajanja i realizacije planova i programa koji imaju značajan uticaj na životnu sredinu. Propisano je da je za sprovođenje postupka strateške procjene, u okviru ovlašćenja utvrđenih ovim zakonom, nadležan organ lokalne uprave koji obavlja poslove na pripremu plana i programa - za planove i programe koje usvaja organ na lokalnom nivou.

Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list Crne Gore", br.64/17) kojim se uređuje sistem planiranja prostora, način i uslovi izgradnje objekata, legalizacija bespravnih objekata i druga pitanja od značaja za planiranje prostora i izgradnju objekata.

Zakonom o lokalnoj samoupravi ("Sl. list RCG", br. 42/03, 28/04, 75/05, 13/06 i "Sl. list Crne Gore", br. 88/09, 03/10, 73/10, 38/12, 10/14, 57/14 i 03/16) kojim se uređuju prava građana i organa lokalne samouprave u uređivanju i upravljanju određenim javnim i drugim poslovima na osnovu sopstvene odgovornosti i u interesu lokalnog stanovništva.

Zakonom o finansiranju lokalne samouprave ("Sl. list RCG", br. 42/03, 44/03 i "Sl. list Crne Gore", br. 05/08 , 51/08 , 74/10, 01/15, 78/15 i 03/16) kojim se uređuju izvori sredstava, način finansijskog izravnjanja i korišćenja uslovnih dotacija, kao i način finansiranja sopstvenih poslova lokalne samouprave utvrđenih Ustavom, zakonom i drugim propisima.

Zakonom o upravnom postupku ("Sl. list CG", br.56/14, 20/15 ,40/16 i 37/17) kojim se uređuju pravila po kojima su u cilju ostvarivanja zaštite prava i pravnih interesa fizičkih lica, pravnih lica ili

drugih stranaka, kao i zaštite javnog interesa dužni da postupaju državni organi, organi državne uprave, organi lokalne samouprave, ustanove i drugi subjekti koji vrše javna ovlaštenja kad, neposredno primjenjujući propise odlučuju i preduzimaju druge pravne aktivnosti u upravnim stvarima.

Zakonom o inspekcijskom nadzoru ("Sl. list RCG", br. 39/03 i "Sl. list Crne Gore", br. 76/09,57/11, 18/14, 11/15 i 52/16) kojim se uređuju načela inspekcijskog nadzora, način i postupak vršenja inspekcijskog nadzora, obaveze i ovlaštenjenja inspektora i druga pitanja od značaja za vršenje inspekcijskog nadzora.

Zakonom o komunalnoj policiji ("Sl. list Crne Gore", br. 57/14) kojim se uređuju poslovi i ovlaštenjenja komunalne policije, organizacija i druga pitanja od značaja za rad komunalne policije.

Zakonom o javnim nabavkama ("Sl. list Crne Gore", br. 42/11, 57/14 i 28/15) kojim se uređuju uslovi, način i postupak nabavke roba, usluga i ustupanja izvođenja radova, zaštita prava u postupcima javnih nabavki i druga pitanja od značaja za javne nabavke.

2.2. Podzakonska akta na nacionalnom nivou

- Uredba o bližim kriterijumima, visini i načinu plaćanja posebne naknade za upravljanje otpadom ("Sl. list Crne Gore", br. 39/12);
- Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadne ambalaže i rada tog sistema ("Sl. list Crne Gore", br. 42/12);
- Uredba o načinu i uslovima skladištenja otpada ("Sl. list Crne Gore", br. 33/13 i 65/15);
- Uredba o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine („Sl. list Crne Gore“, broj 26/97, 9/00; 33/08, 64/09);
- Uredba o vrstama aktivnosti i postrojenja za koje se izdaje integrisana dozvola („Sl. List Crne Gore“, broj 7/08);
- Uredba o nacionalnoj listi indikatora zaštite životne sredine („Sl. list Crne Gore“, broj 19/13);
- Pravilnik o klasifikaciji otpada i katalogu otpada ("Službeni list Crne Gore", br. 59/13).
- Pravilnik o bližem sadržaju dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev za izdavanje dozvole za uvoz, izvoz i tranzit otpada, kao i listi klasifikacije otpada ("Sl. list Crne Gore", br.71/10);
- Pravilnik o bližem sadržaju i načinu podnošenja godišnjih izvještaja o sprovođenju planova upravljanja otpadom ("Sl. list Crne Gore", br. 53/12);
- Pravilnik o bližem sadržaju i načinu sačinjavanja plana upravljanja otpadom proizvođača otpada ("Sl. list Crne Gore", br. 05/13);

- Pravilnik o bližim karakteristikama lokacije, uslovima izgradnje, sanitarno – tehničkim uslovima, načinu rada i zatvaranja deponija ("Sl. list Crne Gore", br. 31/13);
- Pravilnik o bližim uslovima za upis u registar posrednika i trgovaca otpadom ("Sl. list Crne Gore", br. 46/13 i 21/14);
- Pravilnik o klasifikaciji otpada i katalogu otpada ("Sl. list Crne Gore", br. 59/13);
- Pravilnik o kriterijumima i načinu klasifikacije, pakovanja i označavanja hemikalija i određenog proizvoda u klase opasnosti ("Sl. list Crne Gore", br. 53/12);
- Pravilnik o načinu vođenja evidencije otpada i sadržaju formulara o transportu otpada ("Sl. list Crne Gore", br. 50/12);
- Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju zahtjeva za upis u registar izvoznika neopasnog otpada ("Sl. list Crne Gore", br. 27/13);
- Pravilnik o postupanju sa građevinskim otpadom, načinu i postupku prerade građevinskog otpada, uslovima i načinu odlaganja cement azbestnog građevinskog otpada ("Sl. list Crne Gore", br. 50/12);
- Pravilnik o sakupljanju i predaji otpadnih vozila čiji je imalac nepoznat ("Sl. list Crne Gore", br. 47/13);
- Pravilnik o spaljivanju i/ili suspaljivanju otpada ("Sl. list Crne Gore", br. 33/13);
- Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava privredno društvo, odnosno preduzetnik za preradu i/ili odstranjivanje otpada ("Sl. list Crne Gore", br. 53/12);
- Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava privredno društvo, odnosno preduzetnik za sakupljanje, odnosno transport otpada ("Sl. list Crne Gore", br. 16/13);
- Pravilnik o uslovima za preradu biootpada i kriterijumima za određivanje kvaliteta produkata organskog recikliranja iz biootpada ("Sl. list Crne Gore", br. 59/13);
- Pravilnik o vođenju registra izdatih dozvola za preradu i/ili odstranjivanje otpada, registra sakupljača, prevoznika, trgovaca i posrednika otpada ("Sl. list Crne Gore", br. 47/13).

2.3. Strateški dokumenti na nacionalnom nivou

Planski i strateški dokumenti koji su od značaja za uspostavljanje održivog upravljanja otpadom na nacionalnom nivou su:

- Državni plan upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2015-2020.godine.
- Nacionalna strategija održivog razvoja se fokusirala na deponije kao osnovno sredstvo za upravljanje komunalnim otpadom, ali ovakav pristup **nije u skladu sa zahtjevima zakonodavstva EU.**
- Prostorni plan Crne Gore do 2020. godine sadrži "Prostorni koncept upravljanja otpadom" kojim su utvrđene lokacije brojnih objekata za upravljanje otpadom.

- Bijela knjiga-Strategija razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine ukazuje na mogućnost korišćenja komunalnog otpada za proizvodnju energije.
- Pravci razvoja Crne Gore 2013-2016. godine je strateški dokument koji daje okvir za primjenu odgovarajućeg povezivanja potrebnih investicija/razvojnih mjera na osnovu strateške vizije razvoja.
- Strategija razvoja turizma Crne Gore do 2020. godine postavlja smjernice za dugoročan razvoj sektora turizma i obezbijeduje skup odgovarajućih mjera koje treba da se primjene, u okviru kojih su i mjere koje se odnose na upravljanje komunalnim otpadom.

2.4. Propisi Opštine Kotor u oblasti upravljanja otpadom

D.o.o. "Komunalno Kotor" – Kotor obavlja poslove sakupljanja i odvoza otpada u skladu sa sledećim dokumentima:

- Statutom d.o.o. „Komunalno Kotor“ Kotor;
- Odlukom o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću "Komunalno Kotor" – Kotor ("Sl. list Crne Gore"-opštinski propisi, br. 3/14);
- Odlukom o održavanju čistoće ("Sl. list CG"- opštinski propisi, br. 13/11, 11/16, 39/17) koja daje osnovne odredbe u smislu nadležnosti i odgovornosti za oblast upravljanja otpadom na lokalnom nivou, kao i odredbe koje se tiču samog organizovanja iznošenja, odvoza i deponovanja otpada. Ovom odlukom predviđene su i kaznene mjere, prava, obaveze i odgovornosti pravnih i fizičkih lica koja proizvode otpad i određuje se način i postupanje sa komunalnim otpadom na javnim površinama na području opštine Kotor. Korisnici usluga održavanja čistoće u smislu ove odluke su građani, preduzetnici, ustanove, preduzeća i druga pravna lica, kao i drugi subjekti koji su vlasnici, odnosno domaćinstva i korisnici poslovnih prostora na području opštine Kotor;
- Odlukom o uređenju grada i naseljenih mjesta u opštini Kotor (Sl. list Opštine Kotor 02/06, Sl. list Crne Gore Opštinski propisi 05/09, 34/11, 14/12, 10/15), kojom se propisuju opšti uslovi za komunalno uređenje grada i uslovi korišćenja, čuvanja i održavanja komunalnih objekata na teritoriji Opštine Kotor;
- Odlukom o postavljanju, odnosno građenju i uklanjanju privremenih objekata montažnog karaktera na teritoriji opštine Kotor (Sl. list Crne Gore opštinski propisi 3/14 i 33/14), kojom su propisane vrste privremenih objekata.

2.5. Strateški dokumenti u Opštini Kotor

Opština Kotor je usvojila sledeće planske dokumente, koji definišu lokalnu politiku upravljanja otpadom:

- Strateški plan razvoja Opštine Kotor 2013 – 2017. godina;
- Plan upravljanja otpadom za teritoriju opštine Kotor za period 2010 - 2014. godina.

3. INSTITUCIONALNI OKVIR

Upravljanje otpadom u skladu sa principima održivog razvoja i očuvanja životne sredine se može ostvariti samo usaglašenim i sinhronizovanim djelovanjem različitih učesnika. S tim u vezi, Opština Kotor mora omogućiti usaglašenost odnosa i sinhronizovano funkcionisanje u ovoj oblasti i stalnu i kontinuiranu saradnju i koordinaciju svih nadležnih subjekata na cijelom svom prostoru.

3.1. Relevantne institucije iz oblasti upravljanja otpadom

Ključne institucije za upravljanje otpadom u Opštini Kotor su d.o.o. "Komunalno Kotor", Sekretarijat za razvoj preduzetništva, komunalne poslove i saobraćaj, Sekretarijat za zaštitu prirodne i kulturne baštine, Sekretarijat za urbanizam, građevinarstvo i prostorno planiranje, Komunalna policija i Služba za inspekcijske poslove.

Jedinica lokalne samouprave je nadležna da:

- donosi lokalni plan upravljanja otpadom, obezbjeđuje uslove i stara se o njegovom sprovođenju;
- uređuje i obezbjeđuje uslove upravljanja otpadom u skladu sa zakonom;
- izdaje dozvole i saglasnosti u skladu sa važećim propisima;
- donosi propise u skladu sa Zakonom;
- vrši i druge poslove utvrđene Zakonom.

Komunalno preduzeće, u skladu sa Statutom i Odlukom o organizovanju d.o.o. "Komunalno Kotor", obavlja poslove:

- sakupljanje komunalnog otpada iz kanti, kontejnera i drugih posuda za odlaganje otpada;
- vrši sekundarnu selekciju miješanog komunalnog otpada i izdvajanje reciklabilnih sirovina;
- sakupljanje i odstranjivanje otpada s javnih površina;
- vrši odvoženje neopasnog otpada.

Na državnom nivou nadležne institucije su:

- Ministarstvo turizma i održivog razvoja;
- Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja;
- Ministarstvo ekonomije;
- Ministarstvo zdravlja;
- Ministarstvo finansija;
- Uprava za inspekcijske poslove.

3.2. Druge institucije u oblasti upravljanja otpadom

Druge institucije uključene i značajne za oblast upravljanja otpadom su privredni subjekti, proizvođači otpada, ali i preduzeća koja se bave sakupljanjem i tretmanom ili transportom otpada, kao i turističke organizacije i turistička preduzeća, zdravstvene ustanove, veterinarske ambulante itd, kao i privatna preduzeća koja učestvuju u sakupljanju, transportu ili zbrinjavanju otpada.

Udruženja građana i druga udruženja civilnog sektora (nevladine organizacije i dr.) aktivno učestvuju u promociji zaštite životne sredine i pokretanju lokalnih aktivnosti u cilju očuvanja životne sredine.

Shodno Zakonu o komunalnim djelatnostima poslove sakupljanja, transporta i odlaganja komunalnog otpada, pored javnih mogu obavljati i privredna društva i preduzetnici. Uključivanje privatnog sektora u obavljanju ovih poslova treba da počiva na:

- transparentnosti procesa povjeravanja obavljanja navedenih poslova;
- adekvatnoj tehničkoj i organizacionoj osposobljenosti preduzeća ili preduzetnika;
- efektivnom regulisanju partnerskih aranžmana;
- zaključivanju adekvatnih ugovora sa privatnim partnerom na bazi jasno definisanih odnosa, monitoringa i kontrole.

Stvorene zakonske pretpostavke za učešće privatnog sektora imaju za cilj uvođenje tržišnih principa u obavljanju navedenih poslova, čime se omogućava unapređenje konkurencije između javnog i privatnog sektora.

Zainteresovane strane u oblasti upravljanja otpadom, koje ne moraju, ali mogu biti direktno uključene u sistem upravljanja su prije svega nevladine organizacije koje se bave komunalnim i ekološkim pitanjima, profesionalne organizacije, lokalni mediji, a u kontekstu rada na jačanju javne svijesti i obrazovne ustanove i sl.

4. OSNOVNI PODACI O TERITORIJI OPŠTINE KOTOR

4.1. Geografski položaj Opštine Kotor

Kotor se nalazi u jugoistočnom dijelu Bokokotorskog zaliva. Površina opštine je 335 km². Teritorija opštine obuhvata pojas otvorenog mora u dužini od 18,1 km, a unutrašnjost Kotorskog zaliva (dužina obale 37 km) do planinskog dijela Krivošije. Kotor je sa jugoistočne strane opasan krečnjačkim masivima planine Lovćen, sa sjeverozapadne ograncima planine Orjen, Radostakom i Dobrošticom. U blizini Kotora su i dva poluostrva, na sjeverozapadnoj strani Vitaljinsko, a na jugoistočnoj Luštičko. Ta dva poluostrva, rastavljena su moreuzom Oštro, tačkom koja je i spoljašni prodor u Bokokotorski zaliv. Blizu su i dva druga poluostrva Vrmačko i Devesinjsko, koja razdvaja tjesnac Verige.

Kotor ima status stalnog međunarodnog graničnog prelaza i luke za međunarodni pomorski saobraćaj.

Na obali Kotorsko-Risanskog zaliva smještene su 56 naselja od čega je gradskih 5. Na istočnoj obali je Dobrota, najveće naselje u opštini, na sjevernoj obali Orahovac, na sjevero-zapadnoj Perast i Risan, na zapadnoj Strp, Lipci, Morinj i Kostanjica. Na jugozapadnoj obali smještene su naselja Muo, Prčanj i Stoliv. Tri naselja su dvojna: Gornji i Donji Orahovac, Gornji i Donji Morinj, Gornji i Donji Stoliv. U planinskom zaleđu, na visoravni Krivošije smještene su naselja: Dragalj, Zvečava, Ledenice, Knežlaz, Malov Do i Han, a na Njeguškoj površi i podvršju Mali i Veliki Zalazi, Mirac, Čavori i Kavač. U gornjem Grblju smještene su naselja: Dub, Sutvara, Nalježići, Pelinovo, Šišići, Prijeradi, Bratešići, Gorovići i Lastva Grbaljska. U Donjem Grblju naselja su: Lješevići, Vranovići, Pobrdje, Glavatičići, Kubasi, Kovači, Glavati, Zagora, Višnjevo i Krimovice. Jedino naselje na obali otvorenog mora u Kotorskoj opštini je Bigovo.

4.2. Geomorfološke karakteristike

Boka Kotorska zauzima sjeverozapadni dio Crnogorskog primorja i predstavlja jednu mikroregiju koja se sastoji od više suženja i proširenja i kao takva reljefno čini najsloženiji dio primorja Crne Gore.

Sam zaliv je sa jugoistočne strane opasan krečnjačkim masivima planine Lovćen (1749m), sa sjeverozapadne strane ograncima planine Orjen (1895m), Radostakom (1446m) i Dobrošticom (1570m). Dužina obalne linije je 105.7 km, a površina cijelog zaliva 87.3 km², zapremine zaliva je 2.4 x 106 km³, maksimalne dubine 60m i prosječne 27,3m. Obale zaliva izgrađuju krečnjaci i flišne stijene na čijim kontaktima se javljaju mnoga vrela, od kojih neka imaju karakter vrulja.

U unutrašnjim zalivima Boke, Morinjskom, Risanskom i Kotorskom formirana su manja proširenja na flišolikim naslagama, često prekrivena siparima i brečama. Grbaljsko i Mrčevo polje nalazi se između Tivatskog zaliva i uvale Jaz. Predstavlja prostranu flišnu zonu dugu 20 km, i široku do 3,5 km, koja prema padinama Lovćena podilazi pod slojeve trijasa i krede.

Samo Grbaljsko polje je depresija, blago zatalasana, orijentacije jugoistok-sjeverozapad, sa kotama od 0 do 75m_{nv} (Radanovići). Od Radanovića, kao najvišeg dijela polja, ravnica je blago nagnuta na jednu stranu ka Tivatskom zalivu i na drugu - prema Jazu. Po Grbaljskom polju su pojedina uzvišenja sa kotama i do 200m_{nv} (Kita 198m_{nv}, Zekova glava 60m_{nv}, Glavino brdo 67m_{nv}, Sinjarevo 43m_{nv}, Spas 13m_{nv} i drugi).

Mrčevo polje je depresija blago zatalasana, orijentacije jugoistok-sjeverozapad, sa kotama od 0 do 26m_{nv}. Po polju se takođe javljaju uzvišenja, kao što su Čeren (38m_{nv}) i Gorica (15m_{nv}).

Ravničarski dio uokviruje brdsko područje, sa sjeverne i istočne strane Vrmac i južni obronci Lovćena. Vrmac je brdo orijentacije istok-zapad, sa najvišom kotom 712m_{nv} (Velji Vrh).

Lovćenski masiv okružuje polje sa sjeverne i istočne strane. Njegovi južni obronci (Branjevine) se strmo uzdižu iz polja. Na jugozapadu je brdsko

područje Luštice koje odvajaju Grbaljsko i Mrčevo polje od otvorenog mora. Utvrđeni genetski tipovi reljefa koji karakterišu geomorfološku građu područja opštine Kotor su: fluviodenudacioni, fluvioakumulacioni, kraški i marinski reljef.

4.3. Pedološke karakteristike

Na teritoriji Opštine Kotor zastupljeno je nekoliko tipova zemljišta, među kojima dominiraju: rendzine, antropogena tla, crvenice, smeđa tla na vapnencu i flišu, crnice i antropogena tla. Brdsko-planinsko područje izgrađeno je od karstificiranih vapnenaca i dolomita. Ogojeno je u geološkoj prošlosti uslijed otapanja debelih naslaga leda. Na taj način nastale bujice ispirale su i odnosile stari zemljišni pokrivač, koji je ostao sačuvan samo u pukotinama, džepovima i udubljenjima. Uticajem padavina, klime i vegetacije, stvara se plitko, mlado, humusno tlo – crnica na vapnencu (do 30cm dubine). Ovo tlo zastupljeno je u dijelu istočne granice sa opštinom Budva (dio Pobori) , u podnožju Lovćena, na području Orjena, Gornjeg Morinja, i cijelom potezu Risan - Grahovo. Smeđe tlo na vapnencu (od 30cm do 60cm dubine) nastaje na blažim oblicima reljefa, gdje je erozija slabije izražena. Na ovim područjima dominira šumska vegetacija. Flišno područje brdsko-ravničarskog dijela Grblja građeno je od lapora, pješčenjaka i mekših vapnenaca.

Flišno područje gornjeg Grblja mješovito je područje šumske vegetacije i poljoprivrednih površina. U dijelu Donja Gora (dio od Grbaljskog polja u pravcu zapada – ka otvorenom moru) razvili su se različiti oblici tipova tla koje se naziva crvenica. Ova tla su siromašna humusom u površinskom sloju, ispod kojeg je glinovitiji crveni sloj nastao od netopljivih ostataka vapnenskih stijena. Dubine su oko 30cm do 70cm, a mogu biti i plića. U dubljim slojevima, uz povećanu vlagu pojačava se i ispiranje, pa nastaju lesivirane (isprane) crvenice. Na višim oblicima reljefa, na vapnencu i dolomitu nastaju smeđa plitka tla. Na manjim su površinama (u djelu Tivatsko polje) raširena eutrična smeđa tla koja se razvijaju na eolskim sedimentima. Iako je antropogenizacija crvenica raznolika i vrlo intenzivna, one nijesu bitno promijenile svoja svojstva, pa brdsko područje Grblja pokrivaju slabo, srednje i jako antropogena tla različitih tipova crvenica. Ovo područje odlikuje visoka produktivnost u uzgoju sredozemnih i submediteranskih kultura. U Grbaljskom polju najmlađe naplavine čine mladi sediment pretežno karbonatnog materijala flišnog porijekla. Zbog oblika reljefa, ovdje je tlo pretjerano vlažno u toku godine, pa je to razlog nastajanja močvarno-glejnog tla (ušće rijeke Koločun) sa gornjim humusnim slojem i donjim slojem u kome se odvijaju procesi oksidacije i redukcije.

Rendzine su tla koja zauzimaju veće ili manje zaravni u brdsko-planinskim područjima. To su plodna tla, crnice tamno-čokoladne boje sa djelovima masne ilovače. Na području plana, zastupljene su na padinama Vrmca, iznad Risna, u području Dragalj polja i Hana, u dijelu Kostanjice (duž granice sa opštinom H. Novi), u području Šišića i iznad Lastve Grbaljske.

4.4. Klimatske karakteristike sa meteorološkim pokazateljima

Klima Kotora ima sve odlike mediteranske klime sa blagim i kišnim zimama, i toplim i relativno sušnim ljetima. Za klimatske prilike ovog kraja, pored uticaja mora, od posebnog je značaja i brdsko - planinsko zaleđe, što se odražava prije svega na temperaturu, padavine i vjetrove. Srednje mjesečne temperature u svim mjesecima u godini imaju pozitivne vrijednosti.

Najtopliji mjesec je jul sa temperaturom vazduha 23.4-25.6 °C, a najhladniji januar sa prosječnom temperaturom vazduha 4.6 °C. Jesen je toplija od proljeća za prosječno 3°C. Prosječan broj tropskih dana sa temperaturom $T_{max} \geq 30$ °C je 16 u avgustu, a 42 u toku godine. Prosječan broj dana sa mrazom sa temperaturom $T_{min} < 0$ °C je 1 u januaru, a 5 u toku godine. Najveći broj tmurnih dana (srednja dnevna oblačnost $> 8/10$) je u decembru 12, a najmanji u julu 1. U julu je najveći broj vedrih dana (srednja dnevna oblačnost $< 2/10$) 18, a najmanji u februaru i decembru 1. Snijeg i sniježni pokrivač na području Kotora je rijetka pojava.

Što se tiče osunčanja, iako je obdanica najduža u junu mjesecu (prosječna dužina dana je 15,2 sati) ukupan broj sati sijanja sunca je najveći u julu, prosječno 292 sata, odnosno prosječno 10,9 sati dnevno. Izraženo u relativnim vrijednostima u julu 73% dužine dana je sunčano. Najmanja dužina trajanja osunčavanja je u decembru od prosječno 35% dužine dana, odnosno prosječno 3,2 sata dnevno. U zavisnosti od distribucije vazdušnog pritiska koji je niži u toku ljetnjeg perioda a znatno viši u zimskom periodu, na ovom području se javlja nekoliko vrsta vjetrova. Bura je hladan i suv sjeverni vjetar koji duva u zimskom periodu iz pravca sjeveroistoka. Jugo – je vlažan vjetar, duva u toku hladnijeg dijela godine iz pravca jugoistoka. Od svih ostalih vjetrova, može se izdvojiti sjeverozapadni vjetar. U toplijem dijelu godine javlja se, za ovo područje veoma karakterističan vjetar – maestral koji duva na kopno iz pravca zapad – jugozapad.

4.5. Seizmičke karakteristike

Na osnovu Karte seizmičke regionalizacije (1982), Crnogorsko primorje se nalazi u granicama IX osnovnog stepena seizmičnosti (MCS skale), u uslovima srednjeg tla. Sjeverni dio prostora opštine nema izraženu seizmičku aktivnost. Takođe, ovdje nema ni izraženih poprečnih, uzdužnih ni dijagonalnih rasjeda, pa se može reći da je ovo područje u opštini Kotor seizmički najstabilnije. Jedini rasjed koji se javlja na ovom području kreće se od Ledenica, dijeli Risanski zaliv i prolazi kroz tjesnac Verige.

4.6. Demografija

Prema rezultatima Popisa stanovništva Crne Gore (iz 2011. godine), opština Kotor broji 22.799 stanovnika. Gustina naseljenosti iznosi 67,5 stanovnika po km². Na osnovu prvih podataka popisa iz 2011., po broju stanovnika najveća su naselja: Dobrota 8.291, Škaljari 3.841, Risan 2.048, Kotor 974, Prčanj 1.128. Ostala naselja broje do hiljadu i manje stanovnika. Broj naselja na području opštine je 56, od čega je gradskih 5. U njima živi 12.715 stanovnika, što čini 55.67%, a ostatak od 44.33% je ostalo (ruralno) stanovništvo. Prosječna starost stanovnika Kotora je 39,5 godina, po čemu se opština svrstava u grupu demografski starih opština u Crnoj Gori.

Tabela 1 - Naselja i broj stanovnika u Opštini Kotor (prema popisu iz 2011- godine)

Naziv naselja	Broj stanovnika	Naziv naselja	Broj stanovnika
Bigova	101	Lipci	24
Bratešići	47	Lješevići	196
Bunovići	/	Mali Zalazi	/
Čavori	/	Malov Do	8
Dobrota (g)	8291	Mirac	79
Donji Morinj	222	Muo	620
Donji Orahovac	296	Nalježići	129
Donji Stoliv	352	Pelinovo	70
Dragalj	27	Perast (g)	274
Dražin Vrt	66	Pištet	/
Dub	304	Pobrđe	109
Glavati	393	Prčanj (g)	1128
Glavatičići	71	Prijeradi	12
Gornji Morinj	/	Radanovići	754
Gornji Orahovac	19	Risan (g)	2048
Gornji Stoliv	/	Šišići	88
Gorovići	37	Škaljari	3841
Han	48	Špiljari	7
Kavač	678	Strp	50
Knežlaz	18	Sutvara	330
Koložunj	/	Trešnjica	/
Kostanjica	126	Ukropci	/
Kotor (g)	974	Unijerina	9
Kovači	104	Veliki Zalazi	/
Krimovica	74	Višnjeva	12
Kubasi	14	Vranovići	133
Lastva Grbaljska	537	Zagora	35
Ledenice	18	Zvečava	10
UKUPNO	12817	UKUPNO	9966

4.7. Turizam

Kotor je zbog svog geografskog položaja, klime, specifične ljepote i kvalitetne turističke ponude, zauzeo visoku poziciju u turističkom sektoru Crne Gore. Turizam u Kotoru je jedan od prioritetnih strateških grana ekonomskog razvoja, jer raspolaže sa odličnim resursima koji su od velikog značaja za dalji razvoj turizma.

Kada je u pitanju Opština Kotor, ovdje turistička privreda zauzima ključnu poziciju u ukupnoj privredi. Od njene atraktivnosti, nivoa kvaliteta usluga i njene tržišne orijentisanosti zavisi dalji napredak i ekonomska snaga Opštine Kotor.

Opštinu Kotor karakteriše zaštita UNESCO-a, netaknuta priroda i njegova specifična ljepota koja predstavlja glavnu atrakciju za sve turiste i možemo reći da dalji razvoj turizma direktno utiče na veći prihod gradu, kao i poboljšanje životnog standarda stanovništva.

Tokom turističke sezone zapažen je znatan broj dolaska turista, kao i kruzera, što u ovom periodu predstavlja ogroman pritisak na životnu sredinu. Kotor je posljednjih godina postao omiljena izletnička i kruzing destinacija, što ima za posljedicu povećanje broja turista.

Jedan od uslova za poboljšanje turizma u Kotoru je povećavanje broja noćenja, zatim povećanje smještajnog kapaciteta, kao i poboljšanje infrastrukture, koja bi značajno doprinijela poboljšanju razvoja turizma.

4.8. Saobraćajna infrastruktura

Na teritoriji Opštine Kotor, postoje magistralni, regionalni i lokalni putevi. Najznačajniji magistralni put je M-2 (E-65, E-80) koji kao dionica Jadranskog puta ima međunarodni značaj i povezuje opštinu Kotor sa ostalim područjima duž Jadranske magistrale. Jedan dio puta na teritoriji naše opštine ide duž zaliva (od Veriga do Veriga) i povezuje sva veća priobalna naselja (dužina ove dionice je 37,7 km). Drugi je dio magistralnog puta od Lastve Grbaljske do Radanovića (u dužini 13,5 km). Ukupna dužina magistralnog puta na teritoriji opštine je 51,2 km, od čega je 40,1 km sa savremenim asfaltnim kolovozom, dok je 11 km puta sa lakom asfaltnom konstrukcijom. Izgradnjom magistralnog puta Lipci - Žabljak ostvarena je bolja veza ovog dijela primorja sa zaleđem i značajno je rasterećen zaliv od saobraćajnog zagušenja, naročito u ljetnjoj sezoni. Magistralna saobraćajnica je sa savremenim kolovoznim zastorom, ima širinu kolovoza 7 m i njena dužina na teritoriji opštine je 18,7 km.

Značajniji regionalni putevi na teritoriji Opštine Kotor su:

- P-1 Kotor – Trojica – Krstac i Trojica – Radanovići.....29.6 km
- P-11 Risan – Grahovska ploča (stari put).....27.0 km
- P-22 Kotor – tunel „Vrmac“ – Tivatska raskrsnica.....3.7 km

Lokalne saobraćajnice na području opštine imaju funkciju povezivanja ostalih naselja koja se ne nalaze uz magistralne ili regionalne saobraćajnice.

Na teritoriji opštine registrovan je 41 lokalni put, ukupne dužine 180 km (636.450 m²), s tim da je oko 117 km (405.250 m²) lokalnih puteva sa asfaltnim ili betonskim kolovozom, 41 km (25.500 m²) sa makadamskom podlogom, a 22 km (130.250 m²) sa zemljanom podlogom.

Tabela 2. Lokalne saobraćajnice u Opštini Kotor

Oznaka dionice	Dionica	Dužina (km)	Širina (m)	Oznaka dionice	Dionica	Dužina (km)	Širina (m)
1	Dragalj-Jovičina voda	6,38	3-3	21	M2-Stari put-Jugodrvo	1,153	3-3
2	Zvečera-Crkvice-Dragalj	11,52	3-6	22	L 15 -Zagora-Popovići	3,314	2-3
3	Unijerina-Zvečera-H.Novi	2,828	3-4	23	Goražde - Dub	1,647	3-3
4	Metkova voda - Crkvice	9,565	3,2-3,2	24	Crkvice - Orijen	10,13	3-3
5	Gornji Morinj-Donji Morinj	5,27	3-3	25	Ledenice - Ilići	1,3	2-3
6	Kotor - Ljuta	6,094	4-5	26	Pržice - Odoljen - Tunel Vrmac	1,2	
7	Vidikovac - Kotor	2,48	4-6	27	Podi - Koložunj	1,2	
8	Trojica- Vrmac	4,458	3-3	28	Mirac - Čavori	2,5	
9	Trojica - Gradiošnica	3,772	4-4	29	Bukova aluga - Malov do	5,5	
10	Goražde - Mirac	5,313	3-3	30	Perašev krst - Veliki zalazi	5	
11	Stara fortica - Lastva	12,14	3-4	31	Stari most - Velika voda	5	
12	Pobrđe - Radanovići	2,47	3-3	32	Radanovići-Bjelila-Prijeradi	3,5	
13	Pobrđe - Lješevići	2,405	3-3	33	Ercegovina - Mramor (priob. Područje)	0,8	
14	Murva - Glavati	5,597	3-3	34	Prolaz kroz Perast	1,5	
15	Pobrđe - Krimovica	9,419	3-3	35	Sv Petka - Sv Ivan - Tunel Vrmac	2,675	
16	Sutvara - Bigova	9,151	3-7	36	Kalačke vode - Orahovac	3	
17	Nalježići - Pelinovo - Radanovići	2,26	3-4	37	Kavač - Počanići	1,5	
18	Glavatičići - Bigovo	6,83	3-3	38	Trešnjevo - Priješljen	3,5	
19	L 15 - Krimovica - Trsteno - Jaz	4,42	3-4	39	Grakavac - Velje zmijino brdo	3,5	
20	Glavatski put - Lastva	1,228	3-3	40	Glavatičići - Žukovac	2,55	

5. KOMUNALNI I NEOPASNI GRAĐEVINSKI OTPAD

5.1. Značanje izraza i klasifikacija otpada

Prema Zakonu o upravljanju otpadom („Službeni list CG “, br. 64/11, 39/16) otpad predstavlja sve vrste materija i predmeta koje je imalac odbacio, namjerava da odbaci ili je dužan da odbaci u skladu sa odredbama ovog Zakona.

U Planu su korišćeni izrazi dati Zakonom o upravljanju otpadom:

-biološko razgradivi otpad je otpad koji je pogodan za anaerobnu ili aerobnu razgradnju (biootpad, papir i karton);

-biootpad je biološki razgradiv otpad iz vrtova i parkova, hrane i drugi otpad koji nastaje u domaćinstvima, ugostiteljskim i maloprodajnim objektima i sličan otpad iz objekata namijenjenih za proizvodnju prehrambenih proizvoda;

-deponija je stalno mjesto čija je primarna funkcija odlaganje otpada na površini ili ispod površine zemlje, uključujući internu deponiju na kojoj proizvođač odlaže sopstveni otpad na mjestu nastanka, osim mjesta gdje se otpad priprema za dalji prevoz do mjesta obrade na drugim lokacijama i mjesta za skladištenje otpada prije njegove obrade za period do tri godine ili mjesta za skladištenje otpada prije njegovog zbrinjavanja za period do jedne godine;

-građevinski otpad je otpad koji nastaje prilikom izgradnje, održavanja i rušenja građevinskih objekata;

-imalac otpada je proizvođač otpada ili pravno ili fizičko lice ili preduzetnik koje posjeduje otpad;

-izvorni proizvođač otpada je svako lice čijom aktivnošću nastaje otpad;

-katalog otpada je popis otpada prema svojstvima i mjestu nastanka, razvrstan na grupe, podgrupe i vrste otpada sa djelatnostima čijim obavljanjem se proizvodi otpad;

-komercijalna otpadna ambalaža je otpad od primarne, sekundarne i tercijalne ambalaže koji nastaje u procesu proizvodnje, maloprodaje, uslužnim i drugim djelatnostima, kao i obavljanjem poslova u poljoprivredi, šumarstvu, ribarstvu, saobraćaju i turizmu;

-komunalna otpadna ambalaža je otpad od primarne i sekundarne ambalaže koji nastaje u domaćinstvima (kućni otpad), industriji, zanatskim i uslužnim djelatnostima, kao i drugim djelatnostima i javnom sektoru, a sličan je otpadu iz domaćinstava u pogledu prirode, mjesta nastanka i sastava;

-komunalni otpad je otpad nastao u domaćinstvima ili prilikom obavljanja djelatnosti koji je po svojstvima sličan otpadu nastalom u domaćinstvima;

-medicinski otpad je otpad koji nastaje pružanjem zdravstvenih usluga i vršenjem naučnih istraživanja i eksperimenata u oblasti medicine

-miješani komunalni otpad je otpad iz domaćinstva preostao nakon odvajanja pojedinih frakcija komunalnog otpada za koji je predviđena

mogućnost selektivnog sakupljanja uključujući komunalnu otpadnu ambalažu;

-neopasni otpad je otpad koji po sastavu i svojstvima nema neku od karakteristika opasnog otpada;

-obrada otpada je postupak prerade i/ili zbrinjavanje otpada, uključujući pripremu prije prerade i/ili zbrinjavanja;

-odlaganje otpada je jedan od postupaka zbrinjavanja;

-odvojeno sakupljanje otpada (selekcija) je sakupljanje otpada na način da se otpad u postupcima upravljanja otpadom drži odvojeno prema tipu i svojstvu kako bi se olakšala posebna obrada;

-otpad je svaka materija ili predmet koju je imalac odbacio, namjerava da odbaci ili je dužan da odbaci u skladu sa zakonom;ž

-otpad od električnih i elektronskih proizvoda su električni i elektronski proizvodi koji su otpad, uključujući i sve sastavne djelove, komponente, podsklopove i potrošni materijal koji su dio proizvoda u vrijeme odbacivanja;

-otpadna ambalaža je ambalaža ili ambalažni materijal koje su otpad, osim ostataka materijala koji nastaju prilikom izrade ambalaže;

-ponovna upotreba je postupak kojim se proizvodi ili djelovi proizvoda koji nijesu otpad ponovo upotrebljavaju za istu svrhu za koju su izvorno stvoreni;

-posebne vrste otpada su: otpad od električnih i elektronskih proizvoda, otpadna vozila, otpadne gume, otpadne baterije i akumulatori, otpadna ulja za podmazivanje i tečnosti, otpadna ambalaža, građevinski otpad, otpad iz rudarstva, otpad koji sadrži azbest, PCB otpad, kanalizacioni mulj, medicinski i veterinarski otpad;

-postrojenje je stacionarna ili mobilna tehnička jedinica, koje sa građevinskim dijelom čini tehnološku cjelinu za skladištenje, preradu ili zbrinjavanje otpada;

-prerada otpada je postupak za dobijanje materijala ili proizvoda koji se koristi kao sirovina ili postupak pripreme otpada za dobijanje tog materijala ili proizvoda u postrojenju za preradu ili širem proizvodnom smislu;

-priprema za ponovnu upotrebu otpada su postupci prerade, kao što su provjera, čišćenje ili popravke, kojima se proizvodi ili djelovi proizvoda, koji su postali otpad, pripremaju za ponovnu upotrebu bez sprovođenja nekog drugog prethodnog postupka;

-privremeno, odnosno vremenski ograničeno skladištenje otpada je skladištenje otpada u određenom roku na mjestima gdje je otpad proizveden ili skladištenje tokom sakupljanja otpada, radi transporta do mjesta obrade otpada;

-proizvođač otpada je izvorni proizvođač otpada ili svako lice koje obavlja prethodnu obradu, miješanje ili druge postupke kojima se mijenja svojstvo ili sastav otpada;

-prostorno-planski dokument je planski dokument kojim se određuje organizacija, korišćenje i namjena prostora, kao i mjere i smjernice za uređenje, zaštitu i unaprjeđenje prostora (prostorni plan Crne Gore, detaljni prostorni plan, državna studija lokacije, prostorno-urbanistički plan lokalne

samouprave, detaljni urbanistički plan, urbanistički projekat i lokalna studija lokacije i druga planska dokumenta);

-reciklažno dvorište je mjesto uređeno za sakupljanje i privremeno skladištenje po vrstama, odnosno frakcijama komunalnog otpada koje se odvojeno sakupljaju;

-recikliranje je postupak prerade u cilju korišćenja otpada za zamjenu drugih materijala koji se upotrebljavaju za izvornu ili drugu namjenu;

-sakupljanje otpada je sakupljanje otpada od imaoca, uključujući prethodno razvrstavanje i privremeno skladištenje otpada, radi transporta do postrojenja za obradu otpada;

-spaljivanje otpada je obrada otpada u stacionarnim ili mobilnom postrojenju za termičku obradu otpada sa ili bez korišćenja toplotne energije putem spaljivanja, oksidacijom opada ili drugim termičkim procesima kao što su: piroliza, gasifikacija ili postupak plazme kada je produkt ovih procesa namjenjen naknadnom spaljivanju;

-sprečavanje nastanka ili stvaranja otpada su mjere koje se preduzimaju u cilju sprječavanja nastanka otpada ili mjere koje, prije nego je materija ili predmet postao otpad, smanjuju: količinu otpada, uključujući ponovnu upotrebu proizvoda ili produženje životnog vijeka proizvoda; negativne uticaje proizvedenog otpada na životnu sredinu i na zdravlje ljudi; sadržaj štetnih materija u materijalima i proizvodima;

-transfer (pretovarna) stanica je mjesto na koje se otpad doprema i privremeno skladišti radi selektiranja ili pretovara prije transporta do mjesta za preradu i zbrinjavanje;

-transport otpada je prevoz otpada van postrojenja koji obuhvata utovar, prevoz (kao i pretovar) i istovar otpada;

-zbrinjavanje opada je postupak obrade koji nije prerada, čak i u slučaju da se tim postupkom kao sekundarna posljedica dobija materija ili energija.

Pravilnik o klasifikaciji otpada i katalogu otpada ("Službeni list Crne Gore", br. 59/13) propisuje klasifikaciju otpada, katalog otpada, postupke obrade, odnosno prerade i odstranjivanja otpada. Katalog otpada je popis otpada prema svojstvima, mjestu i nastanku, razvrstan na grupe, podgrupe i vrste otpada sa djelatnostima čijim obavljanjem se proizvodi otpad.

Ovim dokumentom tretirane su vrste otpada iz kataloške grupe broj 20 i broj 17, shodno Pravilniku o klasifikaciji i katalogu otpada :

-komunalni otpad – otpad nastao u domaćinstvima ili prilikom obavljanja djelatnosti koji je po svojstvima sličan otpadu iz domaćinstava;

-miješani komunalni otpad -otpad iz domaćinstva preostao nakon odvajanja pojedinih frakcija;

-komunalni otpad za koji je predviđena mogućnost selektivnog sakupljanja uključujući komunalnu otpadnu ambalažu;

-građevinski otpad - otpad koji nastaje prilikom izgradnje, održavanja i rušenja građevinskih objekata;

-biootpad -biološki razgradiv otpad iz vrtova i parkova, otpad od hrane i drugi otpad koji nastaje u domaćinstvima, ugostiteljskim i maloprodajnim

objektima i sličan otpad iz objekata namijenjenih za proizvodnju prehrambenih proizvoda;

-komunalna otpadna ambalaža -otpad od primarne i sekundarne ambalaže koji nastaje u domaćinstvima (kućni otpad), industriji, zanatskim i uslužnim djelatnostima, kao i drugim djelatnostima i javnom sektoru, a sličan je otpadu iz domaćinstava u pogledu prirode, mjesta nastanka i sastava.

U zavisnosti od opasnih karakteristika koje mogu uticati na zdravlje ljudi i životnu sredinu, otpad može biti :

-neopasan otpad - otpad koji po sastavu i svojstvima nema neku od karakteristika opasnog otpada;

-inertni otpad - neopasan otpad kod kojeg nije moguće izazvati značajnu fizičku, hemijsku ili biološku promjenu, ne rastvara se, ne sagorijeva, nije biorazgradiv, ne zagađuje životnu sredinu, ne ugrožava zdravlje ljudi i čije ocjedne vode u kontaktu sa drugim materijama ne izazivaju reakcije i ekotoksično ne ugrožavaju kvalitet površinske ili podzemne vode;

-opasan otpad - otpad koji sadrži elemente ili jedinjenja koja imaju jedno ili više od sljedećih opasnih svojstava: eksplozivnost, reaktivnost, zapaljivost, nadražljivost, štetnost, toksičnost, infektivnost, kancerogenost, korozivnost, mutagenost, teratogenost, ekotoksičnost, svojstvo nagrizanja i svojstvo otpuštanja otrovnih gasova hemijskom ili biološkom reakcijom i osjetljivost/razdražljivost, kao i otpad iz kojeg, nakon odlaganja, može nastati druga materija koja ima neko od opasnih svojstava.

Tabela 3. Vrste otpada shodno Pravilniku o klasifikaciji i kategoriji otpada ("Službeni list Crne Gore", br. 59/13)

KOMUNALNI INDUSTRIJSKI FRAKCIJE	OTPAD (KUĆNI OTPAD), UKLJUČUJUĆI ODVOJENO SAKUPLJENE	SLIČNI KOMERCIJALNI OTPAD
20 01 01	papir i karton	
20 01 02	Staklo	
20 01 08	biorazgradivi kuhinjski i otpad iz restorana	
20 01 10	Odjeća	
20 01 11	Tekstil	
20 01 13*	rastvarači, (A)	
20 01 14*	kisjeline (A)	
20 01 15*	aze (A)	
20 01 17*	fotohemikalije (A)	
20 01 19*	pesticidi, (A)	
20 01 21*	fluorescentne cijevi i ostali otpadkoji sadži živu, (A)	
20 01 23*	odbačena oprema koja sadrži hloroflourouglovodonike (M)	
20 01 25	jestiva ulja i masti	
20 01 26*	ulja i masti drugačije od 200125, (A)	
20 01 27*	boja, mastla, ljepila i smole, koje sadže opasne supstance, (M)	
20 01 28	boja, mastila, ljepila i smole, koji sadrže opasne supstance, (M)	
20 01 29*	deterdžent koji sadrži opasne supstance, (M)	
20 01 30	deterdžent drugačiji od 200129*	
20 01 31*	cittoksični i citostatični lijekovi, (A)	
20 01 32	lijekovi drugačiji 200131*	

20 01 33*	baterije i akumulatori uključeni u 160601,160602 ili160603 i nesortirane baterije i akumulatori koji sadrže ove baterije, (M)
20 01 34	baterije i akumulatori drugačiji od 200133*
20 01 35*	odbačena električna i elektronska oprema drugačija od 200121* i 200123*, koja sadrži opasne komponente (M)
20 01 36	odbačena električna i elektronska oprema drugačija od 200121*, 200123* i 200135*
20 01 37*	drvo koje sadrži opasne supstance, (M)
20 01 38	drvo drugačije od 200137*
20 01 39	Plastika
20 01 40	Metali
20 01 41	otpad od čišćenja dimnjaka
20 01 99	ostale frakcije koje nijesu drugačije specifikovane
20 02	otpad iz vrtova i parkova (uključujući i grobljanski otpad)
20 02 01	biorazgradivi otpad
20 02 02	zemlja i kamen
20 02 03	ostali otpad koji nije biorazgradiv
20 03	ostali komunalni otpad
20 03 01	miješani komunalni otpad
20 03 02	otpad sa pijaca
20 03 03	ostaci od čišćenja ulica
20 03 04	mulj iz septičkih jama
20 03 07	kabasti otpad
20 03 99	komunalni otpad koji nije drugačije specifikovan
GRAĐEVINSKI OTPAD I OTPAD NASTAO RUŠENJEM (UKLJUČUJUĆI I ISKOPANO ZEMLJIŠTE SA KONTAMINIRANIH LOKACIJA)	
17 01 01	Beton
17 01 02	Cigle
17 01 03	pločice i keramika
17 01 06*	mješavna ili pojedine frakcije betona, cigle, pločice, keramika koji sadrže opasne supstance, (M)
17 01 07	mješavine ili pojedine frakcije etona, cigle, pločice i keramika drugačiji od 170106*
17 02 01	Drvo
17 02 02	Staklo
17 02 03	Plastika
170204*	staklo, plastika i drvo koji sadrže opasne supstance ili su kontaminirani opasnim supstancama, (M)
17 03 01*	bitumenozna smješa koja sadrži katran od uglja, (M)
1703 02	bitumenozne smješe drugačije od 170301*
17 0303*	katran od uglja i proizvodi sa katranom, (A)
17 04 01	bakar, bronza, mesing
17 04 02	Aluminijum
17 04 03	Olovo
17 04 04	Cink
17 04 05	gvožđe i čelik
17 04 06	Kalaj
17 04 07	miješani metali
17 04 09*	otpad od metala kontaminiran opasnim supstancama, (M)
17 04 10*	kablovi koji sadrže ulje, katran od uglja i druge opasne supstance, (M)
17 04 11	kablovi drugačiji od 170410*
17 05 03*	zemljište i kamen koji sadrže opasne supstance, (M)

17 05 04	zemljište i kamen drugačiji od 170503*
17 05 05*	iskopani muljeviti otpad drugačiji od 170505*
17 05 07*	otpad sa gusjenica koji sadrži opasne supstance, (M)
17 05 08	otpad sa gusjenica drugačiji od 170507*
17 06 01*	izolacioni materijali koji sadrže azbest, (M)
17 06 03*	ostali izolacioni materijal koji se sastoji od ili sadrži opasne supstance, (M)
17 06 04	izolacioni materijali drugačiji od 170601* i 170603*
17 06 05*	građevinski materijali koji sadrže azbest, (M)
17 08 01*	građevinski materijal na bazi gipsa kontaminiran opasnim supstancama, (M)
17 08 02	građevinski materijal na bazi gipsa drugačiji od 170801*
17 09 01*	otpad od građenja i rušenja koji sadrži živu, (M)
17 09 02*	otpad od građenja i rušenja koji sadrži PCB (npr. Zaptivači koji sadrže PCB, podovi na azi smola koji sadrže PC, glazure koje sadrže PCB i kondenzatori koji sadrže PCB), (M)
17 09 03*	ostali otpad od građenja i rušenja (uključujući miješane otpade) koji sadrže supstance, (M)
17 09 04	miješani otpad od građenja i rušenja drugačiji od 170901*, 170902* i 170903*

5.2. Komunalni otpad

Kada je u pitanju komunalni otpad treba se fokusirati na primarnu selekciju. Pojednostaviti je i približiti stanovništvu uz konstantno držanje njene budnosti i jačanje javne svijesti o neophodnosti takvog djelovanja i svim benefitima koje ono donosi.

Državnim Planom za period 2015-2020.godine su između ostalih predviđene sljedeće aktivnosti:

-Uspostavljanje sistema primarne selekcije na principu dvije kante – suva i mokra;

-Organizovanje sakupljanja tzv. "suve" komponente otpada (ambalažni otpad) u seoskim naseljima (aktivnosti po pitanju primarne separacije u seoskim naseljima odvijaju se paralelno sa uključivanjem seoskih naselja u organizovani sistem sakupljanja smeća);

-Nabavka nedostajuće opreme za sakupljanje reciklabilnih materijala (kante i kontejneri, vozila i dr.);

-Podizanje kapaciteta komunalnih preduzeća koja obavljaju komunalne poslove na području svih opština;

-Opremanje velikih generatora ambalaže (tržni centri, megamarketi, robne kuće, hoteli i dr. ugostiteljski objekti, administrativni objekti, škole, groblja i dr.) opremom za sakupljanje većeg kapaciteta (kontejneri od 7 m³, pres kontejneri i sl.);

-Uspostavljanje saradnje sa operaterima sistema i ostvarivanje bliže saradnje sa reciklerima;

-Inteziviranje aktivnosti u domenu jačanja javne svijesti i održavanje kontinuiteta u tom pogledu – organizovanje kampanja i tribina, informisanje

građana preko medija, organizovanje akcija sakupljanja pojedinih vrsta otpada, eko kampova, različitih atraktivnih kampanja;

-Unaprijediti odnos javnih komunalnih preduzeća i stanovništva intenziviranjem aktivnosti ovih preduzeća u domenu animacije stanovništva;

-Obezbeđivanje društveno-korisnog poslovanja komunalnog preduzeća;

-Uspostavljanje GIS aplikacije sa ciljem praćenja stanja u oblasti upravljanja otpadom i poboljšavanja baze podataka o komunalnom i drugim vrstama otpada u Crnoj Gori;

-Smanjenje količine otpada koji se odlaže na deponije;

-Upotreba SWIS modela sa ciljem dobijanja detaljnih i preciznih podataka u oblasti upravljanja otpadom.

5.3. Sakupljanje i transport komunalnog otpada

Prema Zakonu o upravljanju otpadom, sakupljanje otpada podrazumijeva njegovo sakupljanje od izvora, tj. onoga ko ga generiše, uključujući prethodno razvrstavanje njegovih komponenata i privremeno skladištenje cjelokupno sakupljene količine, u cilju daljeg transporta do postrojenja za obradu ili odlaganje otpada.

Sakupljanje komunalnog otpada se sastoji iz dvije faze i to:

- postavljanje adekvatnih kanti i kontejnera za prikupljanje otpada iz domaćinstava i komercijalnog sektora;

- sakupljanje otpada iz kanti i kontejnera njegovim direktnim prebacivanjem iz kanti i kontejnera u kamione, tzv. autosmećare.

Prikuplja se mješoviti komunalni otpad, odložen od strane građana i zaposlenih u komercijalnom i industrijskom sektoru (misli se samo na otpad koji je po svojim karakteristikama sličan komunalnom otpadu). Zakon o upravljanju otpadom (član 13) propisuje obavezu odvojenog sakupljanja otpada.

Sakupljanje komunalnog otpada, shodno Zakonu o upravljanju otpadom i Zakonu o komunalnim djelatnostima, obaveza je jedinica lokalne samouprave. Pored navedenih zakona i drugih podzakonskih akata, ova oblast je na lokalnom nivou definisana i pojedinačnim lokalnim propisima.

Kao i u svim Opštinama u Crnoj Gori i u Opštini Kotor je sakupljanje otpada povjereno Komunalnom preduzeću koje se nalazi u vlasništvu opštine. Skupština Opštine Kotor je na sjednici održanoj 27.12.2013. godine donijela Odluku o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću "Komunalno Kotor"-Kotor. Društvu se Odlukom povjerava obavljanje komunalne djelatnosti predviđene u oblasti 38, grana 38.1, grupa 38.11 - Sakupljanje neopasnog otpada, kao pretežne djelatnosti.

Broj domaćinstava i pravnih lica obuhvaćenih ovom uslugom u periodu 2013-2018 prikazano je u Tabeli 4:

Tabela 4. Broj domaćinstva i pravnih lica obuhvaćenim uslugom sakupljanja otpada od 2013-2018 godine

Godina	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Domaćinstva	8182	8237	8678	8337	8626	9285
Pravna lica	840	833	833	840	797	861

Sakupljanje komunalnog otpada u opštini Kotor, zavisno od vrste, vrši se postavljanjem adekvatnih kanti i kontejnera za prikupljanje otpada iz domaćinstava i komercijalnog sektora i sakupljanje otpada iz kanti i kontejnera njegovim direktnim prebacivanjem iz kanti i kontejnera u specijalizovane kamione.

Odvoz otpada sa javnih površina podrazumijeva odlaganje u posude i prevoz otpada sakupljenog iz kanti i korpica za otpad kao i odbačenog otpada sa javnih površina (trotoari, pješačke staze, zelene površine). Ovi poslovi se obavljaju svakodnevno tokom cijele kalendarske godine.

Tabela 5. Broj kontejnera i broj vozila za sakupljanje i transport miješanog komunalnog otpada na teritoriji opštine Kotor

KONTEJNERI	
VRSTA	BROJ
1,1m ³	812 kom.
5m ³	22 kom.
7m ³	5 kom.
10m ³	15 kom.
Press kontejnera	3 kom.
Rolo kontejnera	6 kom.
od 120 litara	120 kom.
od 240 litara	10 kom.

VOZILA	
VRSTA	BROJ
Specijalna vozila	8
Samopodizač	2
Kipera	5
Buldozer	1
ICB	1
Viljuskar	2
Elektricna vozila	2
Čistilica	2
Cistijerna	2

Pregled putnih pravaca –zona sa brojem i površinom kontejnera, koje održava D.O.O. "Komunalno Kotor":

ZONA 1. Magistralni put -Tunel Vrmac - Lastva Grbaljska – Krimovice - Bigova – Gorovići -Industrijska zona – Nalježići; Dužina puta u jednom pravcu 30 km; 183 kontejnera od 1,1m³

ZONA 2. Šumsko gazdinstvo – Stoliv; Dužina puta u jednom pravcu 12,50 km; 118 kontejnera od 1,1m³

ZONA 3. Sv.Vrača – Kavalin – Kamp – Otvoreni bazen – Donji put; Dužina reona u jednom pravcu 11km; 84 kontejnera od 1,1m³

ZONA 4. Benovo - Kamelija – Perast – Risan – Kamenari; Dužina ovog reona u jednom pravcu je 35 km; 242 kontejnera 1,1m³

ZONA 5. Parking – Cvjećara – Panto market – Autobuska stanica – Direkcija – Rakite –Novo naselje – Gornji Škaljari – do Kavča; Dužina ovog reona u jednom pravcu je 12 km; 85 kontejnera 1.1m³

ZONA 6. (veliki kontejneri od 5m³ i 7m³)

Morinj – kontejner 7m³

Bolnica Risan – kontejner 5m³

Sveti Stasije – kontejner 7m³

Dom Zdravlja – kontejner 5m³

Vrtić Dobrota – kontejner 5m³

Kod Jevrema – kontejner 5m³

Zatvoren bazen – kontejner 5m³

Stadion – kontejner 5m³

Autoremont – kontejner 5m³

Muo – kontejner 5m³

Markov Rt - kontejner 7m³

Troica – kontejner 5m³

Mirac – kontejner 5m³

Vukšić zona – kontejner 5m³

Objekta – kontejner 5m³

KIPS – kontejner 5m³

Pržice – kontejner 5m³

Kamionska pijaca – kontejner 5m³

Expo – kontejner 5m³

Expo – kontejner 5m³

Briv – kontejner 5m³

Imlek – kontejner 5m³

Helada – kontejner 7m³

Pobrđe – kontejner 5m³

Ukropci – kontejner 7m³

Lastva Grbaljska – kontejner 5m³

Kroling – kontejner 5m³

Kako je Opština Kotor u zahvatu Morskog dobra, a shodno članu 23 stav 7 i 8 Zakona o upravljanju otpadom, Nacrt Lokalnog plana dostavljen je na mišljenje JP Morskom dobru 09.07.2017.godine, broj: 0501-12526. Na predmetni dopis nismo dobili odgovor.

Na bazi raspoloživih podataka iz Opštine Kotor, u zoni Morskog dobra zakupci plaža sklapaju Ugovor sa komunalnim preduzećem za odvoz komunalnog otpada, a za plaže koje nisu date u zakup Morsko dobro potpisuje ugovor sa komunalnim preduzećem. Obračunava se naplata po površini plaže, sakuplja se i odvozi kao i ostali komunalni otpad.

Shodno Zakonu o upravljanju otpadom, član 23 stav stav 7 i 8 Nacrt plana je dopisom broj: 0501-12527 od 09.08.2017. godine dostavljen i JP Nacionalni parkovi Crne Gore, koji su nam odgovorili da je prostor van granica koje zahvataju nacionalni parkovi Crne Gore.

5.4. Ponovna upotreba i reciklaža

Ponovna upotreba je, prema Zakonu o upravljanju otpadom, postupak kojim se proizvodi ili dijelovi proizvoda koji nijesu okarakterisani kao otpad, tj. imaju neku svoju upotrebnu vrijednost, ponovo upotrebljavaju za istu svrhu za koju su i namijenjeni ili neku drugu.

Reciklaža, s druge strane, predstavlja postupak prerade otpada kojim se iz materijala koji je proglašen otpadom dobijaju proizvodi, materijali ili supstance koje se mogu upotrijebiti u iste ili druge namjene.

Da bi otpad bio ponovo upotrijebljen ili recikliran, neophodno ga je odvojeno sakupljati, tj. kada potencijalno postaje otpad, ili ga naknadno izdvojiti iz mješanog otpada.

Ukoliko se izdvajanje određenog materijala iz otpada odvija prije nego se on odloži u mješoviti otpad, takva aktivnost se naziva **primarnom selekcijom** ili izdvajanjem na izvoru, dok se naknadno izdvajanje datog materijala iz mješanog otpada naziva **sekundarna selekcija**.

Uspješnost sprovođenja primarne selekcije na prvom mjestu zavisi od infrastrukture (kante, kontejneri, vozila za sakupljanje i transport otpada, reciklažna dvorišta) koju je u obavezi da obezbijedi država ili jedinica lokalne samouprave. Ukoliko je infrastruktura obezbijedena, odgovornost za uspješnost leži na svijesti stanovništva i privrednih subjekata o važnosti i dobitima koje primarna selekcija otpada donosi i društvu i pojedincima, ali i na cjelokupnom sistemu upravljanja otpadom u domenu sakupljanja i dalje obrade otpada. Uspješnost sekundarne selekcije, ukoliko infrastruktura postoji (postrojenje za povrat materijala), isključiva je odgovornost onih koji se bave upravljanjem i radom postrojenja za povrat materijala.

Reciklažni centri su, prema Zakonu o upravljanju otpadom, mjesta uređena za sakupljanje i privremeno skladištenje svih odvojeno sakupljenih frakcija komunalnog otpada, kao i za privremeno skladištenje i obradu mješanog komunalnog otpada koji je neophodno sortirati ili na drugi način obraditi.

5.5. Postojeća postrojenja

a) Pretovarna stanica

Cilj rada pretovarne stanice je izdvajanje korisnih materijala iz otpada u svrhu daljeg korišćenja. Proces se obavlja prije deponovanja. Pretovarna stanica prihvata kompletan neselektovan otpad iz domaćinstva, pomješane reciklabilne materijale i sl. U okviru pretovarne stanice osnovni objekat predstavlja hala za sortiranje korisnih materijala u kojoj je smještena cjelokupna oprema, a koja se obično sastoji od dvije tehnološke linije:

- „prljava linija“, gde se vrši izdvajanje reciklabilnih komponenti iz miješanog komunalnog otpada i ubacuje u za to predviđene bokseve;
- „čista linija“ za baliranje sekundarnih sirovina koje su izdvojene na „prljavoj“ liniji.

Izdvojene sekundarne sirovine se odlažu na platou, eventualno u posebno određenim betonskim boksevima pokrivenim nadstrešnicama, do predaje ovlaštenom operateru.

„Prljava“ linija počinje roto ili star-skrin sitom i završava se presom za baliranje preostalog nerekiclabilnog komponentnog otpada, u cilju njegovog odlaganja na deponiju.

Hala za selekciju komunalnog otpada sadržajno se koncipira u dvije cjeline: dio za prijem i pretovar otpada sa pripadajućim platoom i hala sa tehnološkom linijom za selekciju sekundarnih sirovina sa pripadajućim platoom.

Organizaciju pretovarne stanice čine:

-Plato za izdvojene krupne komponente iz miješanog otpada, sa obezbjeđenim prostorom za kabasti otpad, kao i prostor za manipulaciju vozila koja dovoze otpad;

-Hala sa tehnološkom linijom za selekciju, podeljena na dio za prijem i pretovar otpada i dio za sortiranje otpada, odnosno selekciju sekundarnih sirovina;

-Prostor za postavljanje tehnološke linije, kao i prostor za manipulaciju transportnih sredstava u službi tehnološkog procesa;

-Plato za odlaganje izdvojenih sekundarnih sirovina koji treba da obezbijedi privremeno skladištenje sekundarnih sirovina koje se izdvajaju na liniji za selekciju.

Pretovarna stanica d.o.o. „Komunalno Kotor“ je pozicionirana u opštini Kotor na staroj lokaciji deponije "Lovanja" (N 42° 24,133', E 18° 44,272'). Zauzima površinu od 5.500 m² i projektovana je za obradu mješovitog otpada sa teritorije opštine Kotor, sa ukupnim brojem stanovnika od 22.515, i teritorije opštine Tivat, sa ukupnim brojem stanovnika od 14.132. Finansirana je djelimično kroz grant projekta MEIP i kredit Svjetske banke projekta za MESTAP. Sredstva je obezbijedila Vlada Crne Gore u želji da se izgradi regionalna deponija Lovanja za opštine Kotor, Tivat i Budva. Deponija je puštena u rad u julu 2004. godine i radila do januara 2008.

godine. Početkom novembra 2005. godine, završena je nabavka opreme za recikliranje sekundarnih sirovina.

Dok je bila operativna, deponija Lovanja je bila pod upravom preduzeća „Lovanja“ d.o.o. (46% u vlasništvu opštine Kotor, 29% u vlasništvu opštine Budva i 25% u vlasništvu Regionalnog vodovoda). Nakon zatvaranja deponije Lovanja, januara 2008.godine, preduzeće „Lovanja“ d.o.o. je iznajmilo opremu za recikliranje i propratno zemljište d.o.o. „Komunalno Kotor“ za mjesečnu nadoknadu. Izvršena je reparacija reciklažnog centra 2009. godine i od tada je ovo postrojenje u potpunosti operativno i pod upravom d.o.o. „Komunalno Kotor“. Mješoviti otpad iz opštine Tivat se obrađuje u ovom postrojenju i transportuje do sanitarne deponije u skladu sa sporazumom. Na istoj lokaciji 2013. godine izgrađeno je reciklažno dvorište.

Pretovarna stanica se sastoji od rotacionog perforiranog bubnja za prosijavanje, pokretne trake za transport otpada i kutija za sortirane sirovine. Postoje **tri kontejnera za sortirane sirovine** pri čemu je jedan namijenjen za izdvojeni karton, drugi za izdvojeni PET, a treći za aluminijum. Pretovarna stanica se sastoji od tri kontejnera za presovanje frakcija otpada zapremine od 30 m³. Projektovani kapacitet iznosi 40 t/dan, međutim, ovo postrojenje obradi i preko 100 t/dan u špicu ljetnje sezone.

Reciklažno dvorište u Kotoru je smješteno pored pretovarne stanice. **U reciklažnom dvorištu postoje kontejneri za sakupljanje 10 vrsta otpada**, od čega su **3 namjenjena za posebne vrste otpada** (ljekovi iz domaćinstva, baterije i akumulatori i ulja).

b) Kompostana

Kompostiranje je proces koji se predviđa za iskorišćavanje biološko razgradive komponente otpada. Kompostiranje organskog ili biorazgradivog otpada može se izvoditi lokalno u domaćinstvima ili u centralnom postrojenju za kompostiranje, unutar kompleksa regionalne deponije. Kompostiranje može pomoći lokalnim zajednicama da zadovolje zakonom postavljene ciljeve za reciklažu i značajno smanjenje količine komunalnog otpada koja će se deponovati.

Kompostiranje predstavlja kontrolisanu dekompoziciju organskih materija pomoću mikroorganizama (uglavnom bakterija i gljiva) u stabilan humusni materijal, tamno braon ili crne boje, koji ima miris zemlje. Pored komposta, u procesu razgradnje nastaju i voda i ugljen dioksid, uz razvijanje toplote. Proces je kontrolisan iz razloga ubrzanja dekompozicije, optimiziranja efikasnosti i minimiziranja mogućih negativnih uticaja na životnu sredinu i neprijatnosti do kojih može doći.

Smatra se da bi primarno odvojeno sakupljanje u startu moglo da se obezbijedi za organski otpad koji se generiše kod uređenja javnih površina i u skladu s tim definisati prostor za kompostanu.

Prva Kompostana u Crnoj Gori za 100% reciklažu zelenog otpada sa javnih površina uspostavljena je na imanju d.o.o. Komunalno Kotor na površini od 600m², kroz projekat "Uspostavljanje kompostiranja i

selektivnog odlaganja otpada u opštinama Kotor, Tivat, Budva i Herceg Novi", program Inter-Municipal Development Grants Programme IPA 2011 Support to Local Self Government Reform III 2013/2016 god realizovan u partnerstvu d.o.o. Komunalno Kotor, Tivat, Budva, Herceg Novi i Eko Centrom DELFIN. U okviru ovog projekta na površini od 600m² izgrađen je prostor sa metalnom nadstrešicom za obradu zelenog otpada, obezbijeđena je oprema za pripremu zelenog otpada za kompostiranje - drobilica i prevrtač, mašina koja obezbjeđuje mješanje, prozračivanje i vlaženje kompostnog materijala i obezbijeđeno je 7 kontejnera zapremine 10m³ za prikupljanje zelenog otpada sa javnih površina na teritoriji opštine Kotor.

Kompostana je puštena u rad 28. marta 2016. godine, na imanju d.o.o. Komunalno Kotor u Kavču.

U kompostani se vrši prerada zelenog otpada koji je karakterističan za ovo područje, u kompost. Dobijeni proizvod će navedene opštine koristiti za održavanje javnih zelenih površina. U procesu proizvodnje koristi se drobilica za mljevenje zelenog otpada i prevrtač/komposter koji služi za prevrtanje i navodnjavanje kompostnih gomila.

U okviru Komunalnog neophodno je formirati posebnu Radnu jednicu koja će u opisu poslova imati aktivnosti vezane za kompostanu. Takođe kako je 60 % komine masline na teritoriji naše opštine to je neophodna nabavka još jedne drobilice za kompostiranje komine masline. Takođe, u cilju sprovođenja mjere unaprijeđenja postojećih kapaciteta kompostane za održivo upravljanje otpadom iz maslinarske proizvodnje planirana je nabavka 20 kontejnera (10 m³) i izgradnja 5 betonskih okvira (30 cm) na zemljanoj podlozi 8m x 5m.

Maslinarski kompost odavno je poznat u svijetu, ali tek od nedavno poprimio je veliki broj pristalica među maslinarima, koji su se zbog sve skupljih mineralnih gnojiva, ali i radi prelaska na ekološku proizvodnju ulja priklonili proizvodnji komposta. Kompostirati se mogu svi organski ostaci iz maslinjaka i uljare kao što je komina, usitnjene grane poslije rezidbe i pokošena ili iščupana trava, koju mikroorganizmi uz prisustvo kiseonika, vlage i toplote razgrađuju i pretvaraju u toliko potrebno prirodno gnojivo. Maslinina komina je čvrsti ostatak koji ostaje od prerade maslina od mljevene koštice, znječenog mesa ploda (pulpa), vegetativne vode iz ploda i ostatak još oko 3-5 % maslinovog ulja.

S obzirom da je dosadašnja praksa s otpadom iz maslinarske proizvodnje neodrživa (spaljivanje, nedozvoljeno odlaganje ...) i da maslinari nemaju dovoljno kapaciteta ni interesovanja za uspostavljanje održivog upravljanja ovim otpadom sopstvenim sredstvima, a ujedno i zbog kompleksnosti procesa kompostiranja zelenog otpada, koji zahtijeva maksimalnu profesionalnost i permanentnu posvećenost zaposlenog osoblja predlažemo da se razmotri mogućnost da rukovođenje i upravljanje Kompostanom bude prioritarna djelatnost radne jedinice Zelenilo u okviru Komunalnog preduzeća d.o.o. Kotor ili uspostavljanje samostalnog preduzeća kojem bi bilo potrebno osim navedene infrastrukture samo još jedno vozilo za prevoz kontejnera za zeleni otpad. Ovo preduzeće ili radna jedinica bi osim poslova u okviru Kompostane brinulo i radilo na uzgoju sadnog materijala i obavljalo uređenje i održavanje javnih zelenih površina.

6. KOLIČINE OTPADA I SASTAV OTPADA

Posljednjih godina vodila se precizna evidencija količina prikupljenog otpada odnosno količina otpada koje su poslate na deponije i predate registrovanim sakupljačima.

Sastav otpada

Podaci o fizičkom sastavu otpada su važni za procjenu i utvrđivanje sljedećih aktivnosti:

- izbor i korišćenje odgovarajuće opreme za skladištenje, sakupljanje, transport, tretman i odlaganje otpada;
- procjenu izvodljivosti smanjenja otpada–ponovne upotrebe na mjestu nastanka, recikliranja i obnove energije;
- projektovanje transfer (pretovarnih) stanica, postrojenja za tretman otpada – postrojenja za reciklažu, deponija i objekata na deponijama.

U okviru projekta koji finansira EU (EuropeAid/131273/C/SER/ME) radi priprema Državnog i lokalnih planova upravljanja otpadom 2013. godine urađene su brojne analize sastava i količina otpada na teritoriji opštine Kotor. Analiza se vršila u 2 termina april-jun i avgust-septembar, na 10 lokacija podijeljenih u tri grupe – kolektivno stanovanje, individualno stanovanje i mix lokacije.

Tabela 6. Sastav otpada u područjima kolektivnog stanovanja

Sastav otpada	Količina (kg)		Količina (%)		Obim (litar)		Gustina (kg/m ³)	
	april-jun	avg-sept	april-jun	avg-sept	april-jun	avg-sept	april-jun	avg-sept
Organski	25.00	113.00	4.51	24.20	175.50	590.00	142.45	191.53
Organski <40mm	163.00	23.00	29.39	4.93	515.00	200.00	316.50	115.00
Papir (klasa I-III)	41.50	20.00	7.48	4.28	515.00	260.00	80.58	76.92
Karton (klasa IV)	69.00	44.00	12.44	9.42	1,020.00	805.00	67.65	54.66
Staklo (boce)	22.50	10.00	4.06	2.14	165.00	130.00	136.36	76.92
Staklo (ostalo)	12.50	21.20	2.25	4.54	97.00	165.00	128.87	128.48
Crni metali	12.00	2.30	2.16	0.49	30.00	15.00	400.00	153.33
Metal – aluminijum	10.10	9.60	1.82	2.06	141.00	190.00	71.63	50.53
Obojeni metali	2.00	5.80	0.36	1.24	25.00	69.00	80.00	84.06
Drvo	9.50	11.00	1.71	2.36	190.00	165.00	50.00	66.67

Lokalni plan upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom 2018-2020

Kompaktni materijal	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00		0	
PET	24.00	22.50	4.33	4.82	530.00	620.00	45.28	36.29
LDPE ¹ Plastika	49.50	50.00	8.92	10.71	1,170.00	1,050.00	42.31	47.62
HDPE ² Plastika	17.00	12.50	3.06	2.68	255.00	305.00	66.67	40.98
Stiropor pjenasti	2.00	1.10	0.36	0.24	30.00	20.00	66.67	55.00
Stiropor – PS	14.00	18.10	2.52	3.88	235.00	470.00	59.57	38.51
Druga plastika	6.00	11.20	1.08	2.40	90.00	165.00	66.67	67.88
Tekstil	10.00	40.50	1.80	8.67	130.00	517.00	76.92	78.34
Inertni materijal	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00		0	
Opasni otpad	2.60	1.70	0.47	0.36	36.00	20.00	72.22	85.00
Ostalo	62.50	49.50	11.27	10.60	405.00	380.00	154.32	130.26
UKUPNO	554.70	467.00	100.00	100.00	5,754.50	6,136.00	96.39	76.11

Tabela 7. Sastav otpada u područjima individualnog stanovanja

Sastav otpada	Količina (kg)		Količina (%)		Obim (litar)		Gustina (kg/m ³)	
	april-jun	avg-sept	april-jun	avg-sept	april-jun	avg-sept	april-jun	avg-sept
Organski	77.00	131.00	8.70%	22.74%	260.00	790.00	296.15	165.82
Organski <40mm	297.00	34.00	33.55%	5.90%	1,150.00	225.00	258.26	151.11
Papir (klasa I-III)	46.50	28.00	5.25%	4.86%	570.00	370.00	81.58	75.68
Karton (klasa IV)	31.50	80.00	3.56%	13.88%	575.00	1,180.00	54.78	67.80
Staklo (boce)	27.50	23.80	3.11%	4.13%	132.00	160.00	208.33	148.75
Staklo (ostalo)	16.00	25.50	1.81%	4.43%	103.00	195.00	155.34	130.77
Crni metali	7.50	4.50	0.85%	0.78%	56.00	90.00	133.93	50.00
Metal – aluminijum	19.50	6.50	2.20%	1.13%	135.00	115.00	144.44	56.52
Obojeni metali	4.00	3.60	0.45%	0.62%	55.00	45.00	72.73	80.00
Drvo	32.00	9.00	3.61%	1.56%	176.00	115.00	181.82	78.26
Kompaktni materijal	0.00	0.00	0.00%	0.00%	0.00	0.00	0.00	
PET	22.50	23.00	2.54%	3.99%	605.00	660.00	37.19	34.85
LDPE ³ Plastika	60.50	53.00	6.83%	9.20%	1,070.00	1,020.00	56.54	51.96
HDPE ⁴ Plastika	31.50	39.50	3.56%	6.86%	410.00	485.00	76.83	81.44
Stiropor pjenasti	23.50	0.70	2.65%	0.12%	271.00	67.00	86.72	10.45
Stiropor – PS	15.50	18.00	1.75%	3.12%	330.00	450.00	46.97	40.00
Druga plastika	8.70	5.00	0.98%	0.87%	95.00	100.00	91.58	50.00
Tekstil	66.50	27.00	7.51%	4.69%	725.00	455.00	91.72	59.34
Inertni materijal	0.00	2.00	0.00%	0.35%	0.00	30.00	0.00	66.67
Opasni otpad	1.60	3.60	0.18%	0.62%	14.00	35.00	114.29	102.86
Ostalo	96.50	58.50	10.90%	10.15%	595.50	410.00	162.05	142.68
UKUPNO	885.30	576.20	100.00%	100.00%	7,327.50	6,997.00	120.82	82.35

Tabela 8. Sastav otpada u mix područjima

Sastav otpada	Količina (kg)		Količina (%)		Obim (litar)		Gustina (kg/m ³)	
	april-jun	avg-sept	april-jun	avg-sept	april-jun	avg-sept	april-jun	avg-sept
Organski	43.50	57.00	7.23%	16.07%	130.00	210.00	334.62	271.43
Organski <40mm	103.00	27.00	17.12%	7.61%	270.00	120.00	381.48	225.00
Papir (klasa I-III)	22.50	15.00	3.74%	4.23%	250.00	210.00	90.00	71.43
Karton (klasa IV)	30.00	36.00	4.99%	10.15%	460.00	590.00	65.22	61.02
Staklo (boce)	70.00	42.00	11.64%	11.84%	395.00	305.00	177.22	137.70
Staklo (ostalo)	150.00	48.00	24.94%	13.53%	790.00	300.00	189.87	160.00
Crni metali	2.00	1.00	0.33%	0.28%	30.00	30.00	66.67	33.33

¹ Low Density Polyethylene

² High Density Polyethylene

³ Low Density Polyethylene

⁴ High Density Polyethylene

Metal – aluminijum	12.50	18.50	2.08%	5.21%	170.00	225.00	73.53	82.22
Obojeni metali	0.50	0.00	0.08%	0.00%	10.00	-	50.00	-
Drvo	0.00	7.00	0.00%	1.97%	0.00	35.00		200.00
Kompaktni materijal	0.00	0.00	0.00%	0.00%	0.00	0.00	0.00	
PET	17.00	15.00	2.83%	4.23%	360.00	360.00	47.22	41.67
LDPE ⁵ Plastika	31.50	18.00	5.24%	5.07%	490.00	510.00	64.29	35.29
HDPE ⁶ Plastika	5.00	1.00	0.83%	0.28%	75.00	15.00	66.67	66.67
Stiropor pjenasti	2.50	1.00	0.42%	0.28%	70.00	20.00	35.71	50.00
Stiropor – PS	10.50	4.00	1.75%	1.13%	140.00	115.00	75.00	34.78
Druga plastika	1.00	1.00	0.17%	0.28%	30.00	40.00	33.33	25.00
Tekstil	15.50	14.00	2.58%	3.95%	95.00	220.00	163.16	63.64
Inertni materijal	0.00	0.00	0.00%	0.00%	0.00	0.00	0.00	0.00
Opasni otpad	0.50	0.30	0.08%	0.08%	5.00	2.00	100.00	150.00
Ostalo	84.00	49.00	13.97%	13.81%	270.00	230.00	311.11	213.04
UKUPNO	601.50	354.80	100.00%	100.00%	4,040.00	3,537.00	148.89	100.31

Tabela 9. Količinski sastav generisanog komunalnog otpada na teritoriji opštine Kotor (podaci za 2016. godinu)

Organski	4 011 t
Papir i plastika	1.628 t
Staklo	1.065 t
Metali (aluminijum i dr)	344 kg
Drvo	320kg
Kompozitna ambalaža	459 kg
PET	696 kg
Plastika	1.489 t
Tekstil	353 kg
Inertni otpad	288 kg
Opasni otpad	79 kg
Zeleni otpad	638 kg
Ostalo	1.130 t
Ukupno	12.500 t

6.1. Komunalni otpad

Komunalni otpad je otpad iz domaćinstava, otpad iz proizvodne i društvene djelatnosti, ako je po svojstvima sličan otpadu iz domaćinstava. U komunalni otpad spada i otpad dobijen u privrednim organizacijama koji nije nastao u procesu proizvodnje. Vidljive su promjene količina otpada tokom godina. Dok je 2014. godine u odnosu na prethodnu godinu količina otpada neznatno opala, zato je 2015. godine u odnosu na prethodnu za 1 tonu porasla.

Količina komunalnog otpada prethodne 5 godina:

- 2013 godina – 11 820 t
- 2014. godina – 11 274,160 t
- 2015. godina – 12 247, 39 t
- 2016. godina – 11.435,800t
- 2017. godina – 13.728,140

⁵ Low Density Polyethylene

⁶ High Density Polyethylene

Količina komunalnog otpada iz Kotora i Tivta u 2018. godini iznosi:

-primljeno – 13 990,15 t

-odvezeno za Možuru – 11 314,60 t

(Razlika ove dvije količine je u izdvojenim automobilskim gumama, paletama, šutu, količini vode koja se nalazi u komunalnom otpadu, drva – grane i izdvojene sekundarne sirovine.)

Generalno, komunalni otpad se sastoji od sljedećih glavnih frakcija:

- organski otpad (ostaci hrane, otpad iz dvorišta, trava, lišće, odsječene grane, drveće);
- papir i karton (novine, knjige, časopisi, komercijalna štampa, kancelarijski papir, papir za pakovanje, papir za čišćenje, valoviti papir);
- plastika (ambalažni materijal, kutije, boce, plastične kese, folije i drugi proizvodi od plastike);
- staklo (boce, tegle, ambalaža za pića, ravno staklo);
- metal (limene kante, limenke, aluminijum, gvožđe i drugi metali);
- tekstil i koža;
- ostalo (prljavština, pepeo, ulično smeće, prašina, neidentifikovani materijali).

6.2. Opasni otpad

Opasni otpad je otpad koji sadrži elemente ili jedinjenja koja imaju jedno ili više od sljedećih opasnih svojstava: eksplozivnost, reaktivnost, zapaljivost, nadražljivost, štetnost, toksičnost, infektivnost, kancerogenost, korozivnost, mutagenost, teratogenost, ekotoksičnost, svojstvo nagrizanja i svojstvo otpuštanja otrovnih gasova hemijskom ili biološkom reakcijom i osjetljivost/razdražljivost, kao i otpad iz kojeg, nakon odlaganja, može nastati druga materija koja ima neko od opasnih svojstava.

6.3. Neopasni građevinski otpad

Građevinski otpad je otpad koji nastaje prilikom izgradnje, održavanja i rušenja građevinskih objekata. Građevinski otpad predstavlja grupu 17 u Pravilniku o klasifikaciji otpada i Katalogu otpada. Građevinski otpad može imati neopasne komponente, kao što su beton, cigla, pločice, keramika, drvo, staklo, bakar, bronzu, mesing, aluminijum, olovo, cink, čelik, gvožđe, kalaj, miješani metal i kablove. Izvođači radova koristeći vlastitu mehanizaciju uklanjaju ovu vrstu otpada, pri čemu ne izdvajaju korisne frakcije, već pomiješan otpad odvoze do mjesta odlaganja.

Do jula 2012.god. Komunalno preduzeće je građevinski otpad odlagalo na deponiju za građevinski otpad u opštini Kotor. Međutim, zatvaranjem ove deponije Opština Kotor i lokalno Komunalno preduzeće se našlo u ozbiljnom problemu. Jedan dio problema se prevazišao, na način što se cjelokupan sakupljeni građevinski otpad dovezio u krugu preduzeća i razvrstavao na

komunalni i inertan otpad (opeka, beton, crijep,...) gdje je inertni otpad odvožen dalje na nekadašnje odlagalište Grabovac, u cilju njegovog saniranja, a preostali komunalni otpad deponovan u Nikšiću, a od kraja 2012.god. u Baru. Drugi dio problema, mnogo ozbiljniji, se tiče učestalijeg nekontrolisanog odlaganja, pored puteva.

Rješenjem Predsjednika Opštine broj: 01-407 od 15.01.2018. godine formirana je Radna grupa za utvrđivanje mogućih lokacija za deponovanje građevinskog otpada. Radna grupa je obišla teren i predložila dvije lokacije, jednu lokaciju za zalivski dio na Ledenicama na opštinskoj parceli, a drugu na lokaciji kamenoloma "Rudine" kome je istekla koncesija.

Odluka o utvrđivanju lokacije za privremeno skladištenje neopasnog građevinskog i kabastog otpada na teritoriji opštine Kotor, kao i načinu privremenog skladištenja neopasnog građevinskog otpada je donesena na XXX sjednici Skupštine Opštine Kotor ("Službeni list Crne Gore" opštinski propisi br. 41/19). Ovom Odlukom određuje se privremena lokacija za skladištenje neopasnog građevinskog i kabastog otpada na dijelu katarstarske parcele 1150 KO Ledenice Gornje.

Shodno Odluci o uređenju grada i naselja Opštine Kotor, od 15. juna do 1. septembra na snazi je sezonska zabrana izvođenja građevinskih radova, što značajno utiče na smanjenje proizvodnje ove vrste otpada u navedenom periodu.

6.4. Otpadna ambalaža

Uprkos preduzetim mjerama i aktivnostima na izdvajanju ambalaže i ambalažnog otpada iz komunalnog otpada, najveći dio ovog otpada i dalje se odlaže na deponiji komunalnog otpada. Lokalno Komunalno preduzeće vrši sekundarnu selekciju otpada u reciklažnom centru na Lovanji.

Uporedni pregled količina prikupljenog ambalažnog otpada za prethodnih 5 godina:

2013. godina – 582,410 t
2014. godina – 615,820 t
2015. godina – 746,220 t
2016. godina – 926,100t
2017. godina – 673,978t
2018. godina - 394,400 t

(papir i karton, plastika, plastična ambalaža i metalna ambalaža)

7. LOKACIJE NEUREĐENIH ODLAGALIŠTA

Na zemljištu uglavnom pored lokalnih i nekategorisanih puteva čiji su vlasnici Opština Kotor i država Crna Gora, često se deponuje otpad i stvaraju neuređena odlagališta čije uklanjanje iziskuje dodatni finansijski angažman za Opštinu i Komunalno preduzeće. Komunalno preduzeće redovno obilazi teren i uklanja manja odlagališta.

Popis nelegalih odlagališta urađen je od strane Službe za inspeksijske poslove tokom 2018. godine (Tabela 10).

Tabela 10. Lokacije neuređenih odlagališta otpada

403 550 m ³ komunalnog (K); 7650 m ³ građevinskog (G); 2 003 750 m ³ miješanog (K+G)						Ukupno: 2 414 950 m ³
R.b.	Pozicija	Lokalitet	Koordinate latituda / longituda	Vrsta otpada	Količina	Predlog
1.	1/I	BRDO RISANSKO Novoformirana	Između 1 i 2 lokaliteta	G	cca 150 m ³	Ukloniti, sanirati
2.	2	BRDO RISANSKO (Kod Cuće na merak)	N42.51687 E018.70431	G	400 m ³ +150 m ³	ukloniti
3.	3	BRDO RISANSKO (voda smokovac)	N42.52192 E018.70130	K	5 m ³ +30 m ³	ukloniti
4.	4	BRDO RISANSKO	N42.51994 E018.70508	K+G	Oko 250.000 m ³	sanirati
5.	4-5	BRDO RISANSKO	Između 4 i 5 lokaliteta na oštroj krivini	K+G	cca 200 m ³ +100 m ³	ukloniti, sanirati
6.	5	BRDO RISANSKO	N42.52052 E018.70739	K+G	Oko 300.000 m ³	sanirati
7.	6	BRDO RISANSKO	N42.52601 E01870630	K+G	50 m ³	ukloniti
8.	6/I	BRDO RISANSKO Novoformirano	Između 6 i 7	G	800 m ³	ukloniti, sanirati
9.	7/II	LUPOGLAV	N42.55820 E018.69843	K+G	100 m ³	nasipanje
10.	7/III	LUPOGLAV	N42.56536 E018.68731	K	300 m ³	nasipanje
11.	7/IV	LUPOGLAV	N42.57077 E018.68585	K	500 m ³	nasipanje
12.	7/V	LUPOGLAV	N42.57146 E018.68630	K	60 m ³	nasipanje
13.	8/I-II	LEDENICE Prije Grkavca	Između 8/1 i 8/2	G	Cca 150 m ³	Ukloniti, sanirati
14.	9/I	METKOVA VODA	N42.53137 E018.69461	K	30 m ³	uklanjanje
15.	9/II	METKOVA VODA	N42.53513 E018.69514	K+G	350.000 m ³	Nasipanje
16.	9/III	METKOVA VODA	N42.53503 E018.69778	K	10 m ³	nasuti ili ukloniti
17.	10	POLJITSKI POTOK	N42.52871 E018.68613	K+G	>200.000 m ³	Nasipanje
18.	11	IZMEĐU IV I V TUNELA NA PUTU MORINJ-DRAGALJ	N42.50598 E018.66289	K+G	>200.000 m ³	zagrađivanje

Lokalni plan upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom 2018-2020

19.	12	IZMEĐU II I III TUNELA NA PUTU MORINJ-DRAGALJ	N42.30322 E018.39571	K+G	>200.000 m ³	zagrađivanje
20.	13	BETONSKA BAZA SAMARDŽIĆA	N42.51460 E018.67504	G	150 m ³ +150 m ³	Ukloniti
21.	14/I	PUT PREMA TROJICAMA I	N42.41220 E018.76345	K+G	700 m ³	Uz put hitno ukloniti zbog vodotoka
22.	14/II	PUT PREMA TROJICAMA II	N42.41109 E018.76437	K+G	1000 m ³	Ukloniti zbog vodotoka
23.	14/III	PUT PREMA TROJICAMA III	N42.41042 E018.76467	K+G	500 m ³	Ukloniti zbog vodotoka
24.	14/IV	PUT PREMA TROJICAMA IV	N42.40883 E018.76543	K+G	300 m ³	Uklanjanje
25.	14/V	PUT PREMA TROJICAMA V	N42.40588 E018.76664	K+G	1000 m ³	Uklanjanje
26.	14/VI	PUT NIZ TROJICU VI (ispod puta)	N42.40176 E018.76205	K	150 m ³ +50 m ³	ukloniti
27.	14/VIII	PUT NIZ TROJICU VIII	N42.40025 E018.75873	K+G	2000 m ³	uklanjanje
28.	15/I	DUB I	N42.38665 E018.76031	K+G	3000 m ³	sanirati
29.	15/II	DUB II (crkva Sv.Jovan)	N42.38602 E018.76154	K	300 m ³	Čišćenje i uklanjanje
30.	6/	BRIJEST I	N42.38374 E018.76295	K	300 m ³	uklanjanje
31.	16/II	BRIJEST II	N42.38201 E018.76510	K	150 m ³	uklanjanje
32.	18	NALJEŽIĆI – GRADACDio saniran	N42.37588 E018.77018	K	500 m ³	Uklanjanje
33.	19/I	ŠIŠIĆI (kod mosta)	N42.36483 E018.78331	K	200m ³	Uklanjanje
34.	19/II	ŠIŠIĆI (Bojov rid)	N42.35267 E018.78580	G	cca 4000 m ³ +1000 m ³	Uklanjanje zbog vodotoka
35.	20/II	GOROVIĆI – KRALJEV DO	N42.32428 E018.79593	K+G	>50.000 m ³	uklanjanje
36.	20/III	GOROVIĆI – (imanje Stanišića)	N42.31960 E018.79993	G	cca 400 m ³	uklanjanje
37.	20/IV	GOROVIĆI (spuštanje u Lastvu)	N42.31462 E018.80156	K+G	cca 150 m ³	uklanjanje
38.	21/I	POBRĐE I	N42.35295 E018.75131	K+G	>100.000 m ³	Uklanjanje i saniranje
39.	21/II	POBRĐE II	N42.35472 E018.75180	K	>150.000 m ³	Uklanjanje
40.	21/III	POBRĐE III- privatna deponija	N42.35680 E018.75496	G	300 m ³	sanirati
41.	23/I	PRŽICE I	N42.39986 E018.75032	K+G	700 m ³	Ukloniti (dijelom zatrpan potok)
42.	23/II	PRŽICE II	N42.39551 E018.75509	K	100 m ³	Uklanjanje (ograđeno metaln ogradom)
43.	24/II	TROJICA X (skretanje prema Dubu)	N42.39498 E018.75956	K+G	>25.000 m ³	U dužini puta 100m tri divlja odlagališta,
44.	24/III	TROJICA XI- (skretanje za Mirac)	N42.39993 E018.76076	K+G	cca 50.000 m ³	uklanjanje
45.	24/IV	TROJICA XII - Goražde	N42.39426 E018.76281	K	cca 700 m ³	Uklanjanje (vidljiva manjakol.)

46.	25	MIRAC	N42.38757 E018.77320	K	150 m ³	ukloniti
47.	26/III	KANICA br 9/III Dio saniran	N42.41216 E018.77945	K+G	700 m ³	ukloniti
48.	26/IV	KANICA br 9/IV	N42.40684 E018.77666	K+G	50 m ³	Ukloniti
49.	26/V	KANICA br 10	N42.41335 E018.77975	K+G	200 m ³	sanirati
50.	26/VI	KANICA br 14	N42.40514 E018.78038	K	15 m ³	Ukloniti
51.	27	TREŠANJSKI MLIN Van funkcije	N42.33737 E018.77259	K	>100.000 m ³	Reg.dep. sanirati (ograđeno ogradom)
52.	28/II	INDUSTRIJSKA ZONA I- van funkcije	N42.39179 E018.74661	K	>100.000 m ³	Reg.dep.
53.	29	GORAŽDE- van funkcije	N42.39568 E018.76347	K	>50.000 m ³	Reg.dep. ukloniti
54.	30	VRMAC	N42.40868 E018.76057	K	ne može se utvrditi	Reg.dep. poravnati i sanirati (staradep.)
55.	31/I	LOVANJA- stara Račica	N42.40081 E018.73415	K+G	sve prekriveno zemljom	Reg.dep. sanirati
56.	31/II	LOVANJA – imanje, pozicija 1	N42.39539 E018.73760	K+G	2.000 m ³	Reg.dep. sanirati
57.	31/III	LOVANJA - Račica	N42.40058 E018.73254	K+G	10.000 m ³	Reg.dep. sanirati
58.	31/IV	LOVANJA – imanje, pozicija2	N42.39634 E018.74242	K+G	Preko 250.000 m ³	Reg.dep. sanirati
59.	32	Kovačko Polje		K+G	1000 m ³	sanirati

Postavljanjem panoa o zabrani odlaganja otpada na lokacijama gdje je bila izražena praksa da građani odlažu komunalni otpad, postignut je djelimični efekat sprečavanja nastanka neuređenih odlagališta otpada, pa je potrebno u tim područjima intenzivirati prisustvo Komunalne policije i Službe za inspeksijske poslove.

Na lokacijama iznad Risna prema Krivošijama, uz put ka gornjem i donjem Grblju, Trojica uz put prema Mircu, Vrmcu i Industrijskoj Zoni, su odlagališta koja su jako nepristupačna pa je teško izvlačiti kabasti otpad. Na nekoliko izuzetno velikih odlagališta je potrebno angažovati veliki broj radnika i mehanizacije, a postupak sanacije će zahtjevati duži vremenski period. Na jedan broj odlagališta se predlaže nasipanje zemlje jer je nemoguće ukloniti otpad. Na prostoru Šišića, Pržica i Trojice planira se čišćenje vodotoka (atmosferskih kanala, potoka) i stavljanje u funkciju. Na odlagalištima na području Dragalja i Ledenica predlaže se zatrpavanje zemljom.

Postojeće postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda za Opštine Tivat i Kotor otvara mogućnost upotrebe obrađenog kanalizacionog mulja za sanaciju i rekultivaciju neuređenog odlagališta (kao na pr. Sinjarevo - tzv. Lovanja 1, koja se manjim dijelom nalazi na teritoriji opštine Kotor a većim na teritoriji opštine Tivat), što bi imalo pozitivan uticaj na životnu sredinu.

Upotrebi kanalizacionog mulja u cilju sanacije neuređenih odlagališta, mora prethoditi izrada projekta sanacije i izrada Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu.

7.1. Sanacija neuređenih odlagališta otpada

Prema Državnom Planu upravljanja otpadom, sanacija neuređenih odlagališta se može izvršiti:

-izmještanjem deponije - ukoliko se radi o veoma malim deponijama i ukoliko se one nalaze u relativnoj blizini neke sanitarne deponije;

-djelimičnom sanacijom deponije - podrazumijeva izolovanje gornjih slojeva deponije u slučajevima kada je nivo podzemnih voda nizak;

-potpunom sanacijom deponije – podrazumijeva kompletno izolovanje i gornjih i donjih slojeva deponije u slučajevima kada je nivo podzemnih voda visok.

a) Izmještanje neuređenih odlagališta

Izmještanje neuređenih odlagališta je postupak koji se preporučuje u situacijama kada se one nalaze u blizini većih deponija koje imaju dovoljno veliki kapacitet da mogu da prime količinu otpada određenog neuređenog odlagališta i kada postoje mogućnosti da se otpad bezbjedno preveze sa jedne na drugu pomenutu lokaciju. Naravno, na ovaj korak se treba odlučiti samo u situacijama kada određeno neuređeno odlagalište ima relativno malu količinu otpada tj. kada nije racionalno vršiti njenu kompletnu sanaciju.

Pod većom uređenom deponijom se može smatrati lokalna ili regionalna deponija s tim što se iz više razloga preporučuje da to bude lokalna sanitarna deponija.

b) Djelimična sanacija neuređenih odlagališta

Ukoliko izmještanje određenog neuređenog odlagališta ipak nije moguće izvršiti na gore opisani način, preporučuje se razmatranje mogućnosti djelimične sanacije. Osnovni uslov za primjenu ovog rješenja, osim određenih finansijskih sredstava koja su neophodna, je dovoljna udaljenost podzemnih voda od tijela deponije kako se ne bi desilo da problem daljeg zagađivanja okolnih voda ostane neriješen.

Ukoliko detaljna analiza terena pokaže da su podzemne vode dovoljno udaljene, može se pristupiti djelimičnoj sanaciji deponije što podrazumijeva njeno zatvaranje odnosno uređivanje na način da se minimizira njen negativan i potencijalno negativan uticaj na životnu sredinu.

c) Potpuna sanacija neuređenih odlagališta

Da bi se izvršila potpuna sanacija deponije neophodno je izvršiti detaljne istražne radove: topografska mjerenja, ispitivanje kontakta sa podzemnom vodom i neophodna geotehnička istraživanja.

Nakon obavljenih istraživanja potrebno je izraditi projekat sanacije koji bi obuhvatio proučavanja svih dobijenih podataka, predstavio konkretno rješenje sanacije proisteklo iz karakteristika i osobenosti datog terena i svih normi i standarda za rješavanje te vrste problema i detaljno predvidio neophodne mjere zaštite životne sredine.

8. UPRAVLJANJE OTPADOM U NAREDNOM PERIODU

Upravljanje komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom, shodno Zakonu o upravljanju otpadom je obaveza jedinice lokalne samouprave - uspostavljanje održivog upravljanja ovim vrstama otpada, koje između ostalog podrazumijeva kontrolisano sakupljanje s ključnim momentom-selektivnim odlaganjem, transportom i zbrinjavanjem i vođenjem evidencije količine kako sakupljenog, tako i konačno odloženog otpada.

Prema Zakonu, upravljanje otpadom, podrazumijeva smanjenje količina otpada koji se generiše, ponovnu upotrebu, sakupljanje, transport, njegovu preradu i zbrinjavanje, kao i nadzor nad navedenim postupcima i naknadno održavanje stvorenih deponija, uključujući i aktivnosti trgovaca i posrednika otpadom. Na osnovu svih do sada predstavljenih podataka, ali i definisanih demografskih, ekonomskih i društvenih pravaca razvoja Crne Gore, moguće je izvršiti relativnu procjenu količina otpada koje će nastajati do 2020 godine. Količina otpada i njegov morfološki sastav zavise od niza različitih faktora od kojih su najvažniji broj stanovnika, stepen razvoja zemlje, obim industrijske i poljoprivredne proizvodnje, stepen razvoja turizma, stepen razvoja primarne selekcije tj. odvojenog sakupljanja različitih frakcija otpada i efikasnost sprovođenja postupaka ponovne upotrebe i reciklaže.

U Državnom planu upravljanja otpadom dat je prikaz procjenjenih količina otpada u narednom periodu za sve opštine u Crnoj Gori. Na osnovu procjenjenog broja stanovnika u narednom periodu, za primorski region korišćen je koeficijent porasta otpada od 2%. Zapremina koju će sakupljeni otpad zauzimati izračunata je na osnovu proračuna prosječne gustine komunalnog otpada u Crnoj Gori od $\rho=0,32 \text{ t/m}^3$. Kada je u pitanju dalje upravljanje komunalnim otpadom u Crnoj Gori i procjena količina otpada koje bi se u u određenim fazama javljale kao količine koje na izvjestan način treba tretirati, obrađivač Državnog Plana se u svojim proračunima vodio sljedećim činjenicama i pretpostavkama:

- u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom, Crna Gora ima plan da uspostavi sistem upravljanja otpadom kojim će se obezbijediti sakupljanje cjelokupne količine generisanog otpada (100%). Zbog činjenice da nivo sakupljanja otpada trenutno iznosi 89%, obrađivač smatra da je sakupljanje otpada u procentu od 95% ukupno generisanog otpada najoptimalnije za vremenski period za koji se ovaj plan izrađuje,

- izdvajanje građevinskog otpada i otpada od rušenja iz mješovitog komunalnog otpada i njegovo odlaganje na posebno predviđene lokacije na teritoriji opštine ne zahtjeva pretjerano velika ulaganja i veće troškove od sadašnjih, pa smatramo da je realno očekivati da se procenat separatno odlaganog građevinskog otpada iz komunalnog otpada značajno poveća,

- u okviru reciklažnog dvorišta, transfer stanice i MRF postrojenja obezbijediti predviđeno dovoženje i privremeno skladištenje i drugih vrsta otpada, kao što su: kabasti otpad, ambalaža od kućne hemije i boja i lakova i dr., zbog čega je neophodno u daljoj razradi rješenja kroz projektno-

tehničku dokumentaciju predvidjeti način i kapacitete za njihovo privremeno skladištenje,

- otpad koji ostane nakon sekundarne separacije, odvozi se na deponovanje. Očekuje se smanjivanje količine otpada koju je potrebno deponovati u skladu sa povećanjem efikasnosti primarne i sekundarne selekcije.

Tabela 11. Pregled naselja u Opštini Kotor u kojima se vrši pružanje usluga sakupljanja komunalnog otpada za 2017. godinu

Naziv naselja	Broj stanovnika	Naziv naselja	Broj stanovnika
Bigova (DA)	101	Lipci (DA)	24
Bratešići (DA)	47	Lješevići (DA)	196
Bunovići	/	Mali Zalazi	/
Čavori	/	Malov Do	8
Dobrota (g) (DA)	8291	Mirac (DA)	79
Donji Morinj (DA)	222	Muo (DA)	620
Donji Orahovac (DA)	296	Nalježići (DA)	129
Donji Stoliv (DA)	352	Pelinovo	70
Dragalj	27	Perast (g) (DA)	274
Dražin Vrt (DA)	66	Pištet	/
Dub (DA)	304	Pobrđe (DA)	109
Glavati (DA)	393	Prčanj (g) (DA)	1128
Glavatičići (DA)	71	Prijeradi	12
Gornji Morinj	/	Radanovići (DA)	754
Gornji Orahovac	19	Risan (g) (DA)	2048
Gornji Stoliv	/	Šišići	88
Gorovići	37	Škaljari (DA)	3841
Han	48	Špiljari	7
Kavač (DA)	678	Strp (DA)	50
Knežlaz	18	Sutvara (DA)	330
Koložunj	/	Trešnjica	/
Kostanjica (DA)	126	Ukropci	/
Kotor (g) (DA)	974	Unijerina	9
Kovači (DA)	104	Veliki Zalazi	/
Krimovica (DA)	74	Višnjeva	12
Kubasi	14	Vranovići (DA)	133
Lastva Grbaljska (DA)	537	Zagora	35
Ledenice	18	Zvečava	10
Ukupno stanovnika kojima se pruža usluga sakupljanja otpada		22 351	98,1%
Ukupno stanovnika kojima se ne pruža usluga sakupljanja otpada		432	1,9%
Ukupno		22783	10

Iz Tabele 11 u kojoj je dat pregled naselja sa kojih se sakuplja komunalni otpad, može se zaključiti da je u opštini Kotor u 2017-oj godini bio visok stepen sakupljanja komunalnog otpada. Ali, činjenica je da su u dijelu vangradskih naselja posude za sakupljanje postavljene pored puteva, relativno daleko od mnogih domaćinstava, kao i da postoji mogućnost da građani ostavljaju svoj otpad na mjestima koja nisu propisana za tu svrhu, pa se procenat od 98% (ukupno stanovnika na teritoriji opštine Kotor kojima se pruža usluga sakupljanja otpada) ne može uzeti za dalju analizu.

Tabela 12. Sakupljeni komunalni otpad po vrstama otpada, izvoru nastajanja i načinima tretiranja u 2017. godini u Reciklažnom centru Kotor

Ulaz - prijemi		Izlaz		
Kotor 13.728,140t		Dep. Možura 10.182,260t		
Tivat 3.807,100t				
Ukupno: 17.535,240t		Ukupno 10.182,260t		
Naziv otpada	Ukupna količina sakupljenog otpada (t)	Deponovano (t)	Privremeno skladištenje (t)	Količina otpada predata drugom sakupljaču (t)
Papir i karton20 01 01	454,658			454,658
Staklo20 01 02	1,004.000		1,004.000	
Biorazgradivi otpad20 01 08	1,211.250		1,211.250	
Tekstil 20 01 11	80,000		80,000	
Drvo20 01 38	131,100		131,100	
Plastika20 01 39	137,680		118,000	19,680
Metali20 01 40	43,360		30,000	13,360
Mješani kom.otpad20 03 01	10,182.260	10,182.260		
Kabasti otpad20 03 07	1,586.500		1,586.500	
Plastična ambalaža15 01 01	171,240			171,240
Metalna ambalaža15 01 04	15,040			15,040
Gume	150,000		150,000	
Šut	2,714.200		2714.200	

*Podaci dobijeni od D.O.O. "KOMUNALNO KOTOR" KOTOR

U Tabeli 12 dat je prikaz podataka iz Reciklažnog centra Kotor, koji su dobijeni od d.o.o. „Komunalno Kotor“ u kojoj je navedeno da je primljeno **3.807,100t** miješanog komunalnog otpada iz Tivta, a sa teritorije opštine Kotor **13.728,140 t**, sa napomenom da je 2714,2t šuta, odnosno građevinskog materijala za koji postoji obaveza odvojenog sakupljanja pa se tolika količina ne može tretirati kao komunalni otpad.

Tabela 13. Procenjena količina SAKUPLJENOG otpada prema MORFOLOŠKOM SASTAVU po frakcijama (t/god) za period 2017 – 2020

Vrsta reciklabilnih frakcija (%)	t/2016 god (67%)	t/2017 god (72%)	t/2018god (77%)	t/2019god (82%)	t/2020god (87%)
Organski otpad, (32,0%)	2860	3117	3400	3695	3997
Papir i karton, (13,0%)	1162	1266	1382	1502	1624
Staklo, (8,5%)	759	828	903	981	1062
Metal i limenke, (3%)	268	292	319	346	375
PET i plastika, (18%)	1608	1753	1913	2078	2249
Drvo (2,6%)	232	253	276	300	325
Inertni otpad (sa gradj. otpad i šut), (2,4%)	213	234	255	277	299
Zeleni otpad, (5,1%)	456	498	542	587	637
Kompozitna ambalaža, (3,7%)	331	360	393	427	462
Tekstil, (2,8%)	234	273	298	323	350
Opasan otpad, (0,6%)	53	58	63	69	75
Ostalo, (8,3%)	759	809	882	958	1037
UKUPNO	8935	9741	10626	11543	12493

U morfološkom sastavu je uzeto da ima 2,4% inertnog otpada u komunalnom otpadu, odnosno to je $(11435,8-2714,6) \cdot (2,5/98,1) = 213t$.

Količina generisanog komunalnog otpada Državnim planom upravljanja otpadom predviđena za 2016. godinu za opštinu Kotor iznosi 13265t, a sakupljeno je 8935t komunalnog otpada, što iznosi oko 67% i sa ovim procentom će se dalje ići u analizu.

8.1. CILJEVI KOJE TREBA OSTVARITI U DOMENU UPRAVLJANJA OTPADOM

Opšti cilj koji treba ostvariti primjenom ovog Plana je uspostavljanje održivog sistema upravljanja otpadom i njegovo konstantno unapređivanje.

Prema Zakonu o upravljanju otpadom, ali i Nacionalnoj strategiji upravljanja otpadom, kao osnovni postulat se navodi potreba za smanjenjem količine otpada, zatim što efikasnije sprovođenje primarne selekcije otpada kao preduslov za postizanje jasno definisanih ciljeva u domenu ponovne upotrebe i reciklaže odbačenih materijala, a onda i potreba za što je moguće efikasnijim sistemom sakupljanja i transporta otpada koji bi nakon toga trebalo da bude tretiran na adekvatan način a u zavisnosti od

vrste otpada i mogućnosti koje sistem upravljanja otpadom u datom slučaju obezbijuje.

Osnovni ciljevi u domenu selekcije otpada, ponovne upotrebe i reciklaže, mogu se svrstati u sljedeće:

-Neophodno smanjenje količina komunalnog otpada koji je potrebno odložiti na deponije;

-Tretiranje reciklabilnih materijala kao resursa, a njihovu upotrebu kao način čuvanja postojećih prirodnih resursa, usljed čega treba ostvariti uspješno izdvajanje takvih materijala iz ukupne mase otpada na najjednostavniji i najbrži način, tj. prije njegovog odlaganja u mješani komunalni otpad;

-Izdvajanje drugih proizvoda koji imaju svoju vrijednost ili zbog prirode njihove strukture moraju biti izdvojeni i posebno tretirani;

-Zaštita životne sredine i zdravlja ljudi kao rezultat ostvarenja prethodno navedenih ciljeva, itd.

Specifični ciljevi u domenu selekcije otpada, ponovne upotrebe i reciklaže su:

-Jačanje administrativnih kapaciteta, institucija i organa zaduženih za planiranje, izdavanje dozvola, kontrolu i praćenje;

-Sprovođenje zakonskih propisa i mjera koje iz njega proističu;

-Uvođenje sistema obaveznog evidentiranja vrsta i količina sakupljenog otpada i izvještavanja stručnih službi Opštine;

-Uvođenje novih, racionalnijih i objektivnijih ekonomskih instrumenata (naknada i kazni);

-Projektovanje i izgradnja objekata sistema upravljanja otpadom;

-Proširenje sistema sakupljanja otpada na cjelokupnu teritoriju opštine;

-Uvođenje šema za sakupljanje reciklabilnih materijala;

-Povećanje količine recikliranog i iskorišćenog otpada (dostizanje visokih stopa reciklaže);

-Postavljanje neophodnih elemenata sistema za odvojeno sakupljanje i sortiranje ambalažnog otpada (reciklažnih dvorišta - u gradu i seoskim naseljima);

-Uspostavljanje sistema odgovornosti proizvođača otpada;

-Uspostavljanje mobilnog sistema sakupljanja otpada posebnih tokova;

-Uspostavljanje sistema upravljanja građevinskim otpadom i otpadom koji sadrži azbest;

-Stvaranje mogućnosti i podsticanje korišćenja otpada kao alternativnog energenta u budućnosti;

-Eliminacija nelegalnog načina odlaganja otpada, sanacija i remedijacija neuređenih odlagališta ("divljih" deponija);

-Podizanje svijesti javnosti o značaju pravilnog postupanja s otpadom i uključivanje javnosti u proces donošenja odluka.

U sledećoj tabeli dat je prikaz predviđenih količina proizvedenog komunalnog otpada po Državnom planu i planirane količine sakupljenog u masenim jedinicama i procentnom udjelu:

Tabela 14. Planirane količine sakupljenog komunalnog otpada

Godina planskog perioda	Količine generisanog komunalnog otpada prema Državnom planu (t)	Planirane količine sakupljenog komunalnog otpada	
		Količina u tonama	Udio %
2016	13 265	8935	67%
2017	13 530	9741	72%
2018	13 801	10626	77%
2019	14 077	11543	82%
2020	14 359	12493	87%

Članom 14 Zakona o upravljanju otpadom, **propisano je da se najmanje 50% ukupne mase sakupljenog otpadnog materijala** (papira, metala, plastike i staklo), iz domaćinstava i drugih izvora u kojima su tokovi otpada slični sa tokovima otpada iz domaćinstva, **pripremi za ponovnu upotrebu i recikliranje.**

Članom 98b istog zakona propisano je da se navedeni cilj ostvari do 2020. godine, i to: 25% do kraja 2017. godine, 35% do kraja 2018. godine, 45% do kraja 2019. godine i 50% **do kraja 2020.godine.**

Uzimajući u obzir postojeće stanje u upravljanju otpadom na teritoriji opštine Kotor (nedovoljna infrastruktura, nedovoljno razvijena javna svijest o značaju primarne selekcije otpada, nedostajućeg stručnog kadra i sl.) smatra se da je realno da Opština Kotor ostvari ciljeve kao u Tabeli 15.

Shodno podacima komunalnih preduzeća, u 2016. godini izdvojeno je sekundarnom selekcijom 1787t papira, kartona, stakla, metala i plastike iz mase ukupno dovezenog komunalnog otpada u Reciklažni centar iz obje opštine (Kotor i Tivat). U 2017. godini u opštini Tivat primarnom selekcijom sakupljeno je 276 tona papira, kartona i plastike što iznosi oko 8% od mase reciklabilnih frakcija. U miješanom komunalnom otpadu iz Tivta bilo je 3203t reciklabilnih frakcija, dok je za Kotor bilo 3797t reciklabilnih komponenti, što ukupno iznosi 7000t. Slijedi da je udio komunalnog otpada iz Kotora 54%, odnosno Tivta 46%. Znači, od 1787t ukupno izdvojenih reciklabilnih frakcija za Kotor se može uzeti 54%, odnosno 965t, što iznosi oko 25%, ($965/3797 \times 100 = 25\%$).

Tabela 15. Količine sakupljenog komunalnog otpada papir, metal, plastika i staklo po godinama koje bi trebalo izdvojiti do 2020. godine

Godina planskog obuhvata (1)		Procjena sakupljenog otpada prema DPUO (3)	Procjena sakupljenih reciklabinih frakcija (podaci o količinama daju se u tonama)				Ukupno sakupljeno (8)= (4)+(5)+(6)+(7)	Planirani cilj % (9)	Planirani cilj količina (10)
		Papir+kart (4)	Plastika (5)	Metal (6)	Staklo (7)				
2018		10626	1382	1913	319	903	4517	27%	1219
2019		11543	1502	2078	346	981	4907	30%	1472
2020		12493	1624	2249	375	1062	5310	40%	2124

Radi ostvarivanja navedenih ciljeva u opštini, u periodu planskog obuhvata, planirane su sljedeće aktivnosti:

-uspostavljanje sistema primarne selekcije na principu dvije kante "suva" i "mokra";

-uspostavljanje sakupljačke mreže u seoskim naseljima kao uslov postizanja cilja uspostavljanja sakupljačke mreže na cjelokupoj teritoriji opštine Kotor;

-organizovanje sakupljanja tzv. "suve" komponente otpada (ambalažni otpad) u seoskim naseljima (aktivnosti po pitanju primarne separacije u seoskim naseljima odvijaju se paralelno sa uključivanjem seoskih naselja u organizovani sistem sakupljanja smeća);

-nabavka nedostajuće opreme za sakupljanje reciklabilnih materijala (kante i kontejneri, vozila i dr.);

-podizanje kapaciteta komunalnog preduzeća koja obavljaju komunalne poslove na području opštine;

-intenziviranje aktivnosti u domenu jačanja javne svijesti i održavanje kontinuiteta u tom pogledu, organizovanje kampanja i tribina, informisanje građana preko medija, organizovanje akcija sakupljanja pojedinih vrsta otpada, eko kampova, različitih atraktivnih kampanja.

Značajan dio ukupne količine komunalnog otpada je biološki razgradiv, koji potiče sa parkovskih i drugih zelenih površina.

U članu 98b stav 4 Zakona o upravljanju otpadom, **propisano je da je potrebno smanjiti količine biološki razgradivog komunalnog otpada koji se odlaže na deponiju, i to** u iznosu od:

-75% od ukupne mase biološko razgradivog otpada proizvedenog u 2010. godini mora se dostići najkasnije do 2018. godine,

-50% od ukupne mase biološko razgradivog otpada proizvedenog u 2010. godini mora se dostići najkasnije do 2021. godine,

-35 % od ukupne mase biološko razgradivog otpada proizvedenog u 2010. godini mora se dostići najkasnije do 2025. godine

Tabela 16. Količine sakupljenog biorazgradivog komunalnog otpada po godinama koje bi trebalo izdvojiti do 2020. godine, a koje se neće skladištiti na privremenom skladištu

JLS: Opština Kotor						Napomena: podaci o količinama daju se u tonama		
Cilj koji se odnosi na biorazgradivi komunalni otpad								
Godina planskog obuhvata (1)	Procjena sakupljenog komunalnog otpada (2)	Procjena sakupljenog biorazgradivog komunalnog otpada, papir, karton, zeleni, organski iz kuhinja i restorana i ostale frakcije (podaci o količinama daju se u tonama)				Ukupno proizvedeno (7)= (3)+(4)+(5)+(6)	Planirani cilj % (8)	Planirani cilj količina (9)
		Papir i karton (3)	Organski (ostaci iz kuhinja i restorana) (4)	Zeleni (lišće, trava, ostaci rezidbe i sl.) (5)	Ostali drvo, odjeća, tekstil, frakcije kabastog i dr) (6)			
2018	10626	1382	3400	542	574	5898	32%	1887
2019	11543	1502	3695	587	623	6407	35%	2242
2020	12493	1624	3997	637	675	6933	40%	2773

Shodno podacima komunalnog preduzeća, u 2017. godini odvojeno je sakupljeno 2204t papira, kartona, tekstila i biorazgradivog otpada koji je dopremljen u kompostanu na reciklažu, što iznosi oko 28% mase ovih frakcija iz ukupno sakupljenog komunalnog otpada (7724t).

Ovaj otpad se može odvojeno sakupljati kroz sistem posebnih posuda u reciklažnim dvorištima i organizovanim postavljanjem velikih kontejnera na lokacijama u gradu i selima u sezoni kada je količina biootpada najveća (proljeće, jesen). U seoskim naseljima koja se nalaze u blizini gradskih sredina, može se vršiti kampanjsko sakupljanje ove vrste otpada.

Članom 14 Zakona propisan je **cilj koji se odnosi na građevinski otpad** i glasi: najmanje 70% neopasnog građevinskog otpada pripremi za ponovnu upotrebu i recikliranje i druge načine prerade, kao što je korišćenje za zamjenu drugih materijala u postupku zatrpavanja isključujući materijale iz prirode.

Članom 98a navedeno je: Cilj iz člana 14 alineja 2 ovog zakona imalac neopasnog građevinskog otpada ostvariće na način što će se za ponovnu upotrebu i recikliranje pripremiti najmanje:

- 50% proizvedenog neopasnog građevinskog otpada do 31. decembra 2019. godine;
- 70% proizvedenog neopasnog građevinskog otpada do 31. decembra 2020. godine.

U 2017. godini je sakupljeno 2691t (2714t-213t) građevinskog otpada, a Državnim planom je navedeno da se tokom godine produkuje 150 kg

građevinskog otpada po glavi stanovnika, pa shodno tome planirani ciljevi za planski period dati su u Tabeli 17 koji se odnose na količine građevinskog otpada koji se ponovo koristi ili se pripremi za ponovno korišćenje.

Tabela 17. Ciljevi koji se odnose na građevinski otpad

Godina	Stanovnika	Količina proizvedenog građevinskog otpada u tonama	Cilj
2018	23513	3526	(15%) 529 t
2019	23658	3548	(20%) 700 t
2020	23805	3570	(25%) 892 t

Napominjemo da Državnim planom nije naveden udio neopasnih vrsta otpada u građevinskom otpadu.

8.2. Sakupljanje komunalnog otpada

Sakupljanje komunalnog otpada, shodno Zakonu o upravljanju otpadom i Zakonu o komunalnim djelatnostima, obaveza je jedinica lokalne samouprave. U svim opštinama Crne Gore, ova aktivnost je povjerena javnim komunalnim preduzećima koja su registrovana za poslove upravljanja otpadom i nalaze se u vlasništvu samih opština, ali posluju kao zasebna pravna lica.

Zakon o upravljanju otpadom predvidio je uspostavljanje sistema "dvije kante" sakupljanja otpada, najkasnije do 2015. godine. Program sakupljanja komunalnog otpada, za period važenja ovog Plana, podrazumijeva sakupljanje mješanog komunalnog otpada odloženog od strane građana i zaposlenih u komercijalnom i industrijskom sektoru i sakupljanje separatno prikupljenih primarno razdvojenih komponenata otpada.

Budući da je dosadašnja praksa pokazala da je sakupljanje otpada po principu primarne selekcije u više kanti, za PET, staklo, papir, metal i ostali otpad, neefikasno i da se kao krajnji rezultat dobije uglavnom samo mješani otpad u svakoj od njih, predviđa se uvođenje novog sistema **tzv. sistema dvije kante** za separatno sakupljanje suve i mokre frakcije (kanta ili kontejner, manje ili veće zapremine).

Ovaj sistem podrazumijeva obavljanje primarne selekcije, tj. razdvajanja otpada na mjestu njegovog nastanka, u dvije kante:

- „suva“ kanta - zajedničko odvajanje primarno selektovanih materijala kao što su papir, karton, plastika, staklo, guma, metal, tekstil i slično,
- „mokra“ kanta - odvajanje ostalog otpada koji je po svom sastavu uglavnom mokar zbog prisustva ostataka od hrane, materijala organskog porijekla, baštenskog otpada, proizvoda za higijenu i slično.

Otpad iz suve kante, nakon sakupljanja bi se transportovao u reciklažno dvorište gde bi se izvršila detaljna separacija tako sakupljenih reciklabilnih

materijala. Tako razvrstan materijal ima svoju tržišnu vrijednost i može biti prodat uslijed čega bi i komunalno preduzeće ostvarilo određenu dobit.

Izdvojena suva frakcija bi mogla da se odlaže u određene kese koje bi zatim bile predate u reciklažno dvorište ili na pretovarnu stanicu. Program podjele i prikupljanja kesa za sakupljanje reciklabilnih materijala bi trebalo da bude kreiran od strane komunalnog preduzeća.

Mokra frakcija bi bila transportovana na postrojenje za sekundarnu selekciju za miješani komunalni otpad, kompostiranje ili u pretovarnu stanicu.

Kante/kontejneri moraju biti jasno određeni i obilježeni, i dalje sakupljanje i transport razvrstanog otpada mora se odvijati posebno tj. bez miješanja.

Ovakav pristup djeluje zahtjevnije u finansijskom smislu, ali preciznim predviđanjem lokacija i broja kontejnera, kao i konstantnim unaprijeđivanjem uspostavljene šeme postavljenih kontejnera u skladu sa potrebama opštine, moguće je učiniti da ovakav sistem bude finansijski optimalan za komunalno preduzeće. Dobro planiranje ruta kamiona i broja odlazaka kamiona po otpad u toku dana i nedjelje, može učiniti ovaj sistem održivim i uspješnim.

Lokalni planovi trebalo bi da daju jasan plan nabavke potrebnog broja kanti, kontejnera i vozila koji bi ovakav sistem trebalo da podrže.

Na osnovu trenutne analize stanja, D.O.O. "Komunalno Kotor" predlaže nabavku sledeće opreme, u cilju poboljšanog sistema sakupljanja, odvoza i tretiranja komunalnog otpada:

- Kontejneri od 1,1m³ – 600 komada;
- Kontejneri od 5-7m³ – 20 komada;
- Kante viseće (Stari grad) – 100 komada;
- Male kante (80 litara) – 100 komada;
- Pres-kontejneri (zatvoreni i otvoreni) – 6 komada (3 zatvorena i 3 otvorena);
- Specijalno vozilo – smećara – 4 komada;
- Specijalno vozilo – autopodizač – 2 komada;
- Vozilo za prevoz pres-kontejnera – 2 komada;
- Vozilo za azil (pikap) – 1 komad;
- Kamion kiper za potrebe kamenoloma – 1 komad;
- Kombinovana mašina za obradu komunalnog otpada – 1 komad;
- Viljuškar za transfer stanicu – 1 komad;
- Perforator za PET ambalažu – 1 komad;
- Perforator za kartone – 1 komad;
- Elektromagnet za transfer stanicu – 1 komad;
- Uraditi generalni remont postrojenja sa nabavkom nadvoza i prese – 1 komad;
- Prevrtlač za kompostiranje na tamponiranim površinama – 1 komad;
- Mlin za sitnjenje komposta – 1 komad;
- Sito za prosijavanje komposta – 1 komad;
- Mašina za pakovanje komposta – 1 komad.

U kasnijoj fazi je moguće razmatrati uvođenje još jedne kante za neki specifičan materijal, ili više njih ukoliko se za to ukaže potreba.

Izdvojeni korisni reciklabilni kao što su plastika, metali, staklo i papir mogu se prodavati na tržištu kao sekundarne sirovine.

Takođe, neophodno je razmotriti uvođenje određenih vrsta nagrada za stanovnike koji uredno dopremaju sakupljen primarno selektovani otpad, u vidu ostvarivanja određenog popusta prilikom plaćanja mjesečnog računa za komunalnu uslugu.

D.O.O. "Komunalno-Kotor" će za komunalni otpad koji ne treba odlagati u kontejnere obezbjediti način sakupljanja (na pr. kabasti otpad). Preporučuje se kampanjsko odvoženje ovakvog otpada, par puta godišnje ili na poziv, uz obavezno prethodno obavještanje građana kako će i kada akcija biti organizovana. Predlaže se uspostavljanje službe "po pozivu", odnosno iznajmljivanje kontejnera od 5 m³ od strane komunalnog preduzeća, uz primjerenu ekonomsku naknadu za sakupljanje građevinskog šuta ili otpada od čišćenja i uređenja zelenih površina i sl.

8.3. Sakupljanje opasnog komunalnog otpada

Asortiman proizvoda koji nakon upotrebe postaje opasan otpad je izuzetno veliki i neophodno je uspostaviti organizovani sistem sakupljanja koji će zahtjevati, osim učešća komunalnog preduzeća, i učešće organizacija civilnog društva, trgovinskih preduzeća, građanskih udruženja (potrošača), ekoloških organizacija i sl.

Raznovrsnost materija koje čine opasan otpad koji se generiše u domaćinstvima diktira uslove sakupljanja, transporta, način manipulacije i privremenog skladištenja, a konkretan program se razvija i detaljno razrađuje za svaku vrstu otpada koja je definisana zakonom, u skladu sa posebnim Pravilnikom.

Sakupljanje ovih vrsta otpada predviđeno je u okviru reciklažnih dvorišta koja su opremljena specijalnim posudama zaštićenim od neželjenih efekata kao što su curenje sadržaja, širenje neprijatnih mirisa, isparavanje, pristup neovlašćenih lica i sl.

Aktivnosti koje treba preduzeti su sljedeće:

- obezbjeđivanje potrebne infrastrukture kroz nabavku potrebne opreme i izgradnju objekata

- postavljanje specijalnih kontejnera sa sigurnosnim postoljima u okviru reciklažnog dvorišta za prijem i privremeno skladištenje opasnog otpada koji se generiše na teritoriji opštine Kotor;

- definisanje operatera koji bi preuzimali opasan otpad i dalje ga trajno zbrinjavali;

- obezbeđivanje centralnog skladišta za privremeno odlaganje sakupljenog otpada;

- obezbeđivanje opreme za transport i pretovar (pretakanje).

- intenziviranje rada inspekcijskih službi na dosljednijoj kontroli poštovanja važećih zakonskih propisa i lokalnih odluka;

- podizanje nivoa svijesti o potrebi propisnog sakupljanja, skladištenja i obradu opasnog otpada.

8.4. Sakupljanje komercijalnog otpada

Komercijalni otpad se sastoji uglavnom od kancelarijskih materijala: papira, kartona, plastike, toner kasete i ketridža, kao i rasvjetnih tijela (sijalica, fluo cijevi). Zakon o upravljanju otpadom propisuje da se ovaj segment otpada mora sakupljati i predavati na reciklažu.

Ne postoje tačni podaci o količinama generisanja komercijalnog otpada, a procijenjivanje je otežano činjenicom da se ova vrsta otpada uglavnom još uvijek mješa i tretira sa ostalim vrstama komunalnog otpada. Procjenu otežava i nepostojanje sistema izuzev u velikim trgovinskim lancima.

U cilju uspostavljanja efikasnog sistema predlaže se postavljanje namjenskih posuda u kancelarijskim prostorima za sakupljanje ove vrste otpada sa pražnjenjem u namjenski kontejner zapremine 5-7 m³ ili periodično od strane ovlašćenog sakupljača. Iza velikih trgovinskih objekata predlaže se postavljanje pres kontejnera zapremine 20 m³.

Sakupljanje toner kasete i ketridža, s obzirom na njihovu prirodu (posle upotrebe postaju opasan otpad), treba promovisati kroz koncept reciklaže, a nakon prestanka mogućnosti za ponovnu upotrebu treba ih predati ovlašćenom operateru.

Aktivnosti se odnose na javne objekte i ustanove administrativnog karaktera, prodavnice kancelarijske opreme i servise uređaja koji se koriste u kancelarijama (prije svega štampača i faksova).

Aktivnosti podrazumjevaju:

- Uspostavljanje sistema odvojenog sakupljanja komercijalnog otpada od ostalih vrsta otpada;
- Popunjavanje namjenskih upitnika, saglasno zakonskoj obavezi, sa podacima o vrsti, količini i porijeklu otpada, načinu preuzimanja, privremenog skladištenja i ovlašćenom operateru kome se otpad predaje;
- Obezbjedenje uslova i nabavka potrebne opreme za sakupljanje i privremeno skladištenje (u saradnji sa ovlašćenim operaterom);
- Podizanje nivoa svijesti o potrebi propisnog sakupljanja, skladištenja, posebno uključivanjem generatora otpada u organizovane akcije, s obzirom na komercijalnu prirodu pojedinih vrsta komercijalnog otpada.

8.5. Sakupljanje kabastog otpada

Shodno članu 36. Odluke o održavanju čistoće kabasti otpad iz domaćinstava i poslovnih prostora se može samo izuzetno ostavljati na javnim površinama i to na mjestima i u vrijeme koje odredi preduzeće za čistoću uz saglasnost organa lokalne uprave nadležnog za poslove komunalne policije.

Kabasti otpad će komunalno preduzeće dovoziti na lokaciju u Gornjim Ledenicama, nakon što se ista uredi – privede namjeni, shodno Odluci o utvrđivanju lokacije za privremeno skladištenje neopasnog građevinskog i kabastog otpada na teritoriji opštine Kotor, kao i načinu privremenog skladištenja neopasnog građevinskog otpada ("Službeni list Crne Gore" opštinski propisi br. 41/19).

8.6. Odlaganje biološkog otpada

Veliki dio ukupne količine komunalnog otpada je biološki razgradiv. Najveći dio tog otpada potiče sa parkovskih površina (suve grane, šiblje, trava, drveće) i nakon periodičnih radova u dvorištima i vrtovima.

Zbog toga je značajno izdvajanje ove vrste otpada, posebno u smislu smanjenja opterećenja deponije, odnosno produžetka njenog eksploatacionog vijeka. Pravilna obrada ove vrste otpada važna je zbog smanjenja doprinosa efekta "staklene bašte" i njegovog uticaja na životnu sredinu. Biološkom obradom se mogu dobiti vrijedni produkti kao što su biogas i kompost koji imaju svoju tržišnu vrijednost.

Biološko razgradivi otpad, prema Zakonu o upravljanju otpadom, čini otpad koji je pogodan za anaerobnu i aerobnu razgradnju, kao što su na primjer biootpad, papir i karton. Pod biootpadom se podrazumijeva biološko razgradivi otpad iz vrtova i parkova, otpad od hrane i drugi otpad koji nastaje u domaćinstvima, ugostiteljskim i maloprodajnim objektima, kao i sličan otpad iz proizvodnje primarne celuloze i papira iz celuloze ako se spaljuje na licu mjesta proizvodnje i ako se toplota dobijena spaljivanjem koristi za grijanje ili u industrijskom procesu. Pod biootpadom se podrazumijeva i otpad od plute, drveni otpad, osim drvenog otpada koji sadrži halogene organske materije ili teške metale koji nastaju upotrebom proizvoda za zaštitu drveta ili premaza, a takođe se podrazumijeva i drveni otpad koji potiče od građevinskog otpada i otpada nastalog rušenjem.

Za uspješno upravljanje biološki razgradivim otpadom, neophodna je organizacija sistema upravljanja biorazgradivim otpadom, jer bi trebalo iskoristiti potencijal koji ova vrsta otpada nosi u sebi.

Odvojeno sakupljanje biološki razgradivog otpadnog materijala je izuzetno bitno budući da se želi izbjeći njegova kontaminacija posebno česticama stakla, metala, plastike, koje bi trebalo da kao rezultat obezbjedi kompost koji dalje ulazi u lanac ishrane.

Ovaj otpad se može odvojeno sakupljati kroz sistem posebnih kontejnera u reciklažnim dvorištima i organizovanim postavljanjem velikih kontejnera na lokacijama u gradu i selima u sezoni kada je količina biootpada najveća (proljeće, jesen). U seoskim naseljima koja se nalaze u blizini gradskih sredina, može se vršiti kampanjsko prikupljanje ove vrste otpada pri čemu se podrazumijeva da prije samog odvijanja kampanje cijela akcija bude dobro promovisana i, ukoliko je moguće, sljedeća takva aktivnost najavljena prilikom odvijanja prethodne. Tako bi stanovništvo bilo informisano i moglo da se organizuje za odlaganje nepotrebnog otpada na ovaj način.

Programske aktivnosti su sljedeće:

- proširenje kapaciteta postrojenja za obradu biorazgradivog otpada;
- podsticanje smanjenja nastajanja biorazgradivog otpada, primarne ili sekundarne separacije istog i odgovarajućeg postupka obrade u nekom od mogućih postrojenja;

- podsticanje kućnog kompostiranja, omogućavanjem da se u zonama individualnog stanovanja ovakav vid obrade otpada sprovede u djelo, kroz edukaciju stanovništva i postepeno uvođenje sistema naplate naknada za odloženi otpad na osnovu odloženih količina;
- edukacija osoblja komunalnih preduzeća za postupanje sa biološko razgradivim (organskim) otpadom;
- edukacija građana na temu potrebe separacije i smanjenja količina generisanja otpada;
- edukacija stanovništva ruralnih predjela, gde su količine organskog otpada značajan potencijal i neiskorišćeni resurs;
- kontinualno i koordinisano sprovođenje akcija edukacije, promocije i sakupljanja organskog otpada;
- uspostavljanje i vođenje baze podataka o biorazgradivom (organskom) otpadu.

Konačno, biološki razgradiv otpad ima mogućnost jednostavnog postupka obrade i primjenu za širok spektar aktivnosti: može se koristiti kao prirodno đubrivo za cvjetne kulture, travnjake i slično, pa sve do remedijacije devastiranih površina. I druge metode za obradu organskih komponenti otpada su relativno jeftine, a dobijeni proizvod može biti široko korišćen, kao na primjer u proizvodnji briketa i peleta, proizvodnji biosupstrata, kao učesnik u procesu kogeneracije pri proizvodnji energije, pa sve do procesa insineracije.

U martu 2016 godine je otvorena prva regionalna kompostana u Crnoj Gori za opštine Kotor, Tivat, Budvu i Herceg Novi. Tokom predhodne godine postavljeni su otvoreni kontejneri od 7m³ na lokacijama u opštini Kotor, koji su isključivo namjenjeni za sakupljanje zelenog otpada, a na kojima je istaknuto obavljanje za koju vrstu otpada su predviđeni.

Otvaranje kompostane, stekli su se uslovi da se adekvatno upravlja ovim odvojeno sakupljenim otpadom na izvoru nastanka. Način odvojenog sakupljanja ovog otpada će se utvrditi aktom na osnovu člana 13 Zakona o upravljanju otpadom.

Analiza uzorka proizvedenog komposta koji je poslat Biotehničkom institutu, pokazala je da je kompost prve kategorije i koristi se za održavanje javnih – zelenih površina.

9. INVESTICIONI TROŠKOVI ZA OPREMU

Da bi se Plan upravljanja otpadom za prostor opštine Kotor realizovao do 2020. godine potrebno je da se obezbijede finansijska sredstva za nabavku opreme, sredstava i uređaja kao i za obezbjeđivanje prostora i kadrova.

Praksa razvijenih zemalja je potvrdila da uz dobru organizaciju, optimalnu i adekvatnu savremenu opremu i kvalitetan transport treba očekivati značajne ekonomske rezultate i potpuno opravdanje investicija u sistemu upravljanja otpadom.

Primarna selekcija i reciklaža kao sistem odvojenog sakupljanja i kontrolnog razdvajanja otpada imaju ekonomski efekat ostvarivanja profita, efekat očuvanja postojećih resursa i veoma bitno smanjenje zagađenja životne sredine.

Segmentu primarne selekcije otpada treba posvetiti posebnu pažnju jer na taj način treba očekivati brzu edukaciju i brzi realan prihod od prodaje izdvojenih materijala. Tržište materijala je domaće i inostrano:

- karton i papir - prodaja domaćem i inostranom tržištu
- PET ambalaža - prodaja na inostranom tržištu
- plastika - prodaja na inostranom tržištu
- Al ambalaža - prodaja na domaćem i inostranom tržištu
- staklo - prodaja na inostranom tržištu

Prilikom ekonomske analitike upravljanja otpadom moraju se uzeti u obzir troškovi:

- odvojenog sakupljanja otpada,
- plaćanja održavanja prostora za sakupljanje,
- prevoza otpada,
- mjerenja i nivoa postupanja sa neselektiranim otpadom,
- odlaganje otpada,
- sanacije divljih odlagališta otpada.

Veoma je bitno da se utvrdi odnos u troškovima između onih koje plaća Opština Kotor i troškova koje će plaćati ostali korisnici usluga (domaćinstva, a posebno ustanove i preduzeća).

Za realizaciju aktivnosti predviđenih planom upravljanja otpada Opštine Kotor, potrebno je planirati određene investicione troškove za nabavku opreme i sredstava datih u Tabeli 18:

Tabela 18. Pregled opreme potrebne za realizaciju Plana za period do 2020. godine

OPREMA		KOM	DINAMIKA ULAGANJA
1.	Specijalna vozila za pražnjenje kontejnera i transport otpada (smećara)	2	2017-2020
2.	Kamion za kabasti otpad sa grajferom	1	2017 – 2018
3.	Specijalno vozilo za sakupljanje komunalnog otpada iz uskih ulica kapaciteta 5m ³	1	2017-2020
4.	Električno vozilo za Stari grad	2	2017-2020
5.	Sistem podzemnih kontejnera za Stari grad	1	2018-2019
6.	Vozilo za pranje ulica	1	2017-2018
7.	Kontejneri za sakupljanje neselektiranog komunalnog otpada 1,1m ³	200	2017-2018

8.	Kontejneri za selektirani otpad zapremine 640 l (akumulatori, baterije)	12	2017-2020
9.	Kontejneri za komunalni otpad zapremine 5 m ³ i 7 m ³	30	2017-2020
10.	Pres kontejneri 5 m ³	2	2017-2020
11.	Arbol kontejneri 30 m ³	4	2017-2019
12.	Prikolica za abrol kontejner	2	2017-2020
13.	Buldožer	1	2017-2020
14.	Proširenje reciklažnog dvorišta	1	2017-2018
15.	Ekološka zelena ostrva	5	2017-2019
16.	Izgradnja boksova za kontejnere	100	2017-2019
17.	Proširenje kapaciteta postojeće kompostane	1	2017-2018
18.	Proširenje pretovarne stanice	1	2017-2018
19.	Sanacija nelegalnih odlagališta	30	2018-2020
20.	Nabavka drobilice za održivo upravljanje otpadom iz maslinarske proizvodnje (40.000 eura)	1	2018-2020
21.	Nabavka kontejnera 10 m ³ za zeleni otpad iz maslinarske proizvodnje (20.000 eura)	20	2018-2020
22.	Izgradnja betonskih okvira (30 cm) na zemljanoj podlozi 8m x 5m (5000 eura)	5	2018-2020
23.	Cistijerna za vodu	1	2018-2020
24.	Kamion za abrol kontejnere	1	2018-2020

Sredstva za realizaciju plana obezbjedit će se iz :

- kredita međunarodnih finansijskih institucija (Svjetska banka, Evropska banka za obnovu i razvoj, Evropska investiciona banka, itd.)
- budžeta Opštine Kotor i sredstava komunalnih preduzeća (u vlasništvu jedinica lokalne samouprave);
- budžeta Crne Gore,
- fondova Evropske unije (instrument predpristupne pomoći IPA),
- institucije koja će biti formirana u procesu pristupanja EU (ekofond ili slična institucija).

10. UKLJUČIVANJE JAVNOSTI

Uključenje javnosti u procese odlučivanja o pitanjima koja su značajna za životnu sredinu predstavlja zakonsku obavezu jedinica lokalne samouprave. Učešće javnosti u procesu zaštite životne sredine garantovano je Arhuskom konvencijom koju je Crna Gora potpisala 2010. godine. Adekvatna zaštita životne sredine i sigurnost održivog razvoja je od osnovne važnosti za uživanje osnovnih ljudskih prava, uključujući i pravo na život.

Naime svaka osoba ima pravo da živi u okolini adekvatnoj za njeno zdravlje, ali ima i obavezu i dužnosti i prema drugima, da štiti i unaprijeđuje okolinu u korist sadašnjih i budućih generacija. Ukoliko žele da ostvare ovo pravo i da ispune svoju dužnost, građani moraju imati pristup informacijama o kvalitetu životne sredine, mogućim uticajima na životnu sredinu, postojećim mjerama zaštite, a takođe moraju imati pravo na učešće u odlučivanju o koracima koji se preduzimaju, a koji mogu uticati na kvalitet životne sredine i na ostvarenje njihovog prava na zdravu okolinu. Budući da uređenje oblasti upravljanja otpadom utiče na sve građane jedne lokalne zajednice i regiona od izuzetne je važnosti obezbijediti da svi građani budu adekvatno informisani o donošenju ključnih odluka u ovoj oblasti.

Kako u oblasti upravljanja otpadom zainteresovanu javnost čine i svi stanovnici posmatranog regiona, u proces izrade Plana neophodno je uključiti i širu javnost. Nakon izrade, Lokalni plan upravljanja otpadom mora biti stavljen na javni uvid stanovnicima Opštine Kotor. Uključivanje javnosti bi trebalo da postane praksa lokalnih komunalnih preduzeća koja bi kontinuirano trebalo da istražuju stavove korisnika usluga i da redovno mjere stepen zadovoljstva građana uslugama koje pružaju. Za uspješnu realizaciju aktivnosti predviđenih Planom neophodno je uključiti građane u sistem donošenja odluka, a naročito kroz različite kampanje, obuke, akcije i aktivnosti koja imaju za cilj unaprijeđenje nivoa ekološke svijesti. Od posebnog značaja je učešće javnosti prilikom izbora lokacija za različita postrojenja za obradu otpada, zatvaranje i rekultivaciju nesanitarnih deponija i smetlišta i slično.

10.1. Program razvijanja javne svijesti i edukacije

Bez unaprijeđenja nivoa ekološke svijesti stanovnika, kao i prihvatanja, razumjevanja, volje, interesa, i priznavanja koristi i odgovornosti različitih aktera i javnosti uopšte, nije moguća efikasna implementacija politike adekvatnog upravljanja otpadom niti ostvarenje održivog razvoja sistema upravljanja otpadom. I vjerovatno je da u tom slučaju ni infrastrukturni, ekonomski i institucionalni aspekti unaprijeđenja sistema upravljanja otpadom neće dati očekivane rezultate.

Ekološka svijest građana sadrži tri osnovna elementa:

-Ekološka znanja obuhvataju saznanja o ograničenosti prirode (prirodnih resursa) i potrebi uspostavljanja dinamičke vrijednosti između

prirodnih i društvenih sistema koje stvaraju ljudi, o uzrocima koji dovode do ekološke krize i njenom globalnom karakteru i potrebi globalne strategije društvenog razvoja kao pretpostavci opstanka života.

-Vrijednovanje ekološke situacije je određeno sistemom vrijednosti društva ili društvene grupe u kojoj se razvija ekološka svijest i izražava stavove društva ili grupe prema životnoj sredini.

-Ekološko ponašanje je vezano za konkretnu akciju koja ima za cilj rješavanje ekološkog problema. Ekološko ponašanje je određeno: osobinama ličnosti, ljudskim potrebama i mogućnostima njihovog zadovoljavanja.

Program podizanja ekološke svijesti podrazumijeva aktivnosti države i lokalnih samouprava koje imaju za cilj poboljšanje odnosa stanovništva prema okruženju u kome žive i podsticanje ekološkog aktivizma različitih društvenih i starosnih grupa. Unaprijeđenje nivoa javne svijesti podrazumijeva:

- usvajanje adekvatnih obrazaca ponašanja na nivou pojedinca, kako bi se dovelo do smanjenja nastajanja otpada,
- shvatanja značaja ponovne upotrebe otpada i kupovine proizvoda napravljenih od reciklabilnih materijala,
- priprema reciklabilnih komponenata otpada za reciklažu,
- adekvatno i savjesno odlaganje otpada itd.

Uzimajući u obzir veliki značaj koji nivo ekološke svijesti građana ima za uspešno sprovođenje Plana i uspostavljanje održivog sistema upravljanja otpadom, neophodno je blagovremeno kreirati programe razvoja javne svijesti i kontinuirano ih sprovoditi. Sam program aktivnosti razvijanja javne svijesti građana po pitanju upravljanja otpadom bi trebalo da obuhvati sledeći sadržaj:

- informativni dio,
- informativno-edukativnu kampanju i
- edukaciju.

Informativni dio programa je orijentisan na upoznavanje javnosti i ciljnih grupa obuhvaćenih ovim planom sa preduslovima upravljanja otpadom na nivou države. Informativni dio programa treba da se odnosi na:

- osnovne pojmove o upravljanju i tokovima otpada;
- informacije o rizicima i opasnostima po zdravlje ljudi zbog neadekvatnog upravljanja otpadom (smetlišta, procedne vode, paljenje deponije...);
- važnost pravilnog sakupljanja i odlaganja otpada;
- važnost koncepta minimizacije otpada;
- važnost adekvatnog postupanja sa opasnim otpadom, sa posebnim osvrtom na opasan otpad iz domaćinstva;
- ulogu organa vlasti na svim nivoima u upravljanju;
- troškove sakupljanja, transporta i odlaganja otpada;
- naznake o značaju programa kako bi građani bili motivisani na učešće itd.

Informativno - edukativna kampanja utiče na razvijanje javne svijesti primjenom sledećih metoda i sredstava:

- saradnje sa lokalnim medijima (kontakt emisije i spotovi/džinglovi na lokalnoj radio ili televizijskoj stanici, objavljivanje članaka u lokalnim novinama, medijski događaji);
- izrade i distribucije informativno-promotivnog materijala (naljepnice, poster, kalendari);
- predavanja, radionice, izložbe, edukativne ekskurzije (sa posjetom deponiji, reciklažnom centru itd.).

Edukacija u sklopu razvijanja javne svijesti stanovništva se po pravilu usmjerava na pojedinačne ciljne grupe i to na:

- zaposlene u opštinskim javnim komunalnim preduzećima;
- zaposlene na poslovima izdavanja dozvola za upravljanje otpadom u opštinama;
- građane mjesnih zajednica;
- djecu i učenike u predškolskim i školskim ustanovama;
- vaspitače i obrazovni kadar u ovim ustanovama.

Edukacija zaposlenih u komunalnim preduzećima se može sprovesti putem:

- stručnih predavanja, kurseva i obuka, posebno organizovanih za pojedinačna preduzeća i opštine ili zajednički za region;
- razmjene iskustava zaposlenih u JKP sa komunalnim preduzećima u okrugu, državi i šire.

Građani mjesnih zajednica mogu biti edukovani organizacijom različitih tribina i zborova u mjesnim zajednicama.

Edukacija djece i vaspitno-obrazovnog kadra može se organizovati putem radionica u obdaništima i školama, organizacijama škola u prirodi ili organizacijom ekoloških sekcija za sve škole u okrugu.

Nosioci aktivnosti na razvoju javne svijesti o upravljanju otpadom, prije svih, moraju biti lokalne samouprave i javna komunalna preduzeća koja posluju u regionu.

Lokalne vlasti i komunalno preduzeće treba da izradi Plan i sprovede kampanje za razvijanje svijesti o upravljanju komunalnim otpadom. Svaka kampanja treba da se sastoji od tri osnovna nivoa:

- Prethodno istraživanje - procijeniti odnos i ponašanje prema identifikovanim pitanjima o prevenciji otpada prije preduzimanja akcija.
- Kampanja-intenzivno lokalno preduzimanje mjera koje se sprovodi početno za višemjesečni period u saradnji sa lokalnim vlastima, dobrovoljnim grupama, penzionerima, privatnim sektorom itd.
- Istraživanje nakon kampanje - procijeniti odnos i ponašanje prema identifikovanim pitanjima prevencije otpada posle preduzimanja mjera i ocjeniti efektivnost različitih primjenjenih metoda kampanje.

Ovaj oblik će omogućiti lokalnim vlastima da prate napredak prema javnom ponašanju u upravljanju otpadom i razvoju modela dobre prakse za promjenu stava javnosti prema smanjenju nastajanja otpada, ponovnom korišćenju i reciklaži.

Akcije treba da imaju za cilj :

- Razvijanje obrazovne i javne svijesti koja prati razvoj sistema sakupljanja i infrastrukture upravljanja otpadom.
- Promociju i razvijanje javne svijesti u lokalnoj sredini kroz sve sektore.

Neophodno je pokazati javnosti uticaj pogrešnog odlaganja otpada na životnu sredinu i njihovo zdravlje i, dugoročno, na troškove grada.

Neophodne aktivnosti koje lokalna uprava i lokalna komunalna preduzeća treba da preduzmu u strategiji edukacije su sljedeće:

1. Odnosi sa medijima:

- Afirmacija medija za ekološke teme,
- Organizovanje manifestacija od šireg značaja,
- Saradnja sa medijima i predstavljanje projekta separacije otpada na izvoru nastanka najširoj zajednici,
- Organizovanje namjenskih sadržaja na radiju, televiziji, internetu,
- Spremanje izvještaja za štampane i elektronske medije.

2. Program prema lokalnoj zajednici:

- Akcije usmjerene ka stanovnicima grada,
- Akcije usmjerene ka učenicima škola,
- Istraživanje stavova lokalnog stanovništva.

3. Oglasne kampanje (u lokalnim medijima):

- Oglasne kampanje lokalnog stambenog komunalnog preduzeća (koje distribuira uplatnice komunalne naplate),
- Volonterske akcije,
- Spoljno oglašavanje akcija

4. Program jedinice lokalne samouprave (interni):

- Rad na kreiranju korporativne kulture,
- Osmišljavanje edukacionih programa za zaposlene,
- Edukacija zaposlenih,
- Obilježavanje značajnih ekoloških datuma.

11. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

S obzirom na predložene opcije za upravljanje otpadom u Crnoj Gori, Opština Kotor prihvata OPCIJU 2, što znači da se sav otpad koji ostane nakon sekundarne separacije odvozi na deponiju Možura u Baru.

Kada je u pitanju komunalni otpad treba se fokusirati na primarnu selekciju – „suva i mokra kanta“, pojednostaviti je i približiti stanovništvu, uz konstantno držanje njene budnosti i jačanje javne svijesti o neophodnosti takvog djelovanja i svim prednostima koje ono donosi.

Za period obuhvata planiranja, 2018-2020. godina, Lokalnim planom predviđaju se sledeće aktivnosti:

1. Uspostavljanje sistema primarne selekcije na principu dvije kante – suva i mokra;
2. Organizovanje sakupljanja suve komponente otpada (ambalažni otpad) u seoskim naseljima (aktivnosti po pitanju primarne separacije u seoskim naseljima odvijace se paralelno sa uključivanjem seoskih naselja u organizovani sistem sakupljanja otpada);
3. Nabavka nedostajuće opreme za sakupljanje reciklabilnih materijala (kante i kontejneri, vozila i dr.);
4. Intenziviranje aktivnosti u domenu jačanja javne svijesti i održavanje kontinuiteta u tom pogledu – organizovanje kampanja i tribina, informisanje građana preko medija, organizovanje akcija sakupljanja pojedinih vrsta otpada, eko kampova, različitih atraktivnih kampanja;
5. Unapređenje odnosa lokalne uprave, komunalnog preduzeća i stanovništva intenziviranjem aktivnosti istih u domenu animacije stanovništva.

12. AKCIONI PLAN SA DINAMIKOM REALIZACIJE I IZVORIMA FINANSIRANJA

U Akcionom planu navedene su potrebne aktivnosti i projekti, sa nosiocima, rokovima realizacije i izvorima finansiranja.

Tabela 19. Akcioni Plan aktivnosti do 2020. godine

1.	AKTIVNOST	Nabavka opreme i mehanizacije za komunalno preduzeće
	NOSIOCI	Opština Kotor, D.o.o. "Komunalno Kotor"
	SREDSTVA	830.000 eura
	IZVORI SREDSTVA	Budžet opštine, budžet Države, donacije
	ROK REALIZACIJE	2020
2.	AKTIVNOST	Donošenje odluke o lokaciji za privremeno skladištenje neopasnog građevinskog i kabastog otpada i uređenje iste
	NOSIOCI	Sekretarijat za urbanizam i prostorno planiranje, D.o.o. "Komunalno Kotor"
	SREDSTVA	10.000 eura
	IZVORI SREDSTVA	Budžet opštine
	ROK REALIZACIJE	2020
3.	AKTIVNOST	Projekti edukacije građana
	NOSIOCI	D.o.o. "Komunalno Kotor", NVO
	SREDSTVA	50.000 eura
	IZVORI SREDSTVA	Budžet opštine, budžet MORT, donacije
	ROK REALIZACIJE	kontinuirano
4.	AKTIVNOST	Proširenje kapaciteta izgrađene kompostane
	NOSIOCI	D.o.o. Komunalno "Kotor"
	SREDSTVA	260.000 eura
	IZVORI SREDSTVA	Budžet Opštine, donacije
	ROK REALIZACIJE	2020
5.	AKTIVNOST	Proširenje kapaciteta pretovarne stanice
	NOSIOCI	D.o.o. Komunalno "Kotor"
	SREDSTVA	150.000 eura
	IZVORI SREDSTVA	Budžet Opštine, donacije
	ROK REALIZACIJE	2020
6.	AKTIVNOST	Proširenje kapaciteta reciklažnog dvorišta
	NOSIOCI	D.o.o. Komunalno "Kotor"
	SREDSTVA	30.000 eura
	IZVORI SREDSTVA	Budžet Opštine, donacije
	ROK REALIZACIJE	2020
7.	AKTIVNOST	Uvođenje sistema dvije kante za sakupljanje komunalnog otpada
	NOSIOCI	D.o.o. Komunalno "Kotor"
	IZVORI SREDSTVA	Budžet Opštine, donacije
	ROK REALIZACIJE	2020

8	AKTIVNOST	Saniranje neuređenog odlagališta Lovanja 1 (Sinjarevo) i zatvorene sanitarne deponije Lovanja
	NOSIOCI	Opština Kotor, KfW Banka, Vodacom d.o.o.
	SREDSTVA	Rekultivacija zatvorene sanitarne deponije Lovanaja -415 000 e Rekultivacija neuređenog odlagališta Lovanja 1 597 000 e Konsultant 102 000 e UKUPNO: 1 114 000 E
	IZVORI SREDSTAVA	KfW Banka
	ROK REALIZACIJE	Rekultivacija zatvorene sanitarne deponije Lovanaja 2018 - 2023 Smetlište Sinjarevo 2024 - 2030
9	AKTIVNOST	Postavljanje ekoloških zelenih ostrva
	NOSIOCI	D.o.o. "Komunalno Kotor"
	SREDSTVA	250.000 eura
	IZVORI SREDSTAVA	Opština Kotor, donacije
	ROK REALIZACIJE	2020
10	AKTIVNOST	Sanacija neuređenih odlagališta
	NOSIOCI	D.o.o. "Komunalno Kotor"
	SREDSTVA	100.000 eura
	IZVORI SREDSTAVA	Opština Kotor, donacije
	ROK REALIZACIJE	2020

1170.

Na osnovu člana 30. Statuta Opštine Kotor ("Sl. list Opštine Kotor" br. 03/04 i "Sl. list Crne Gore" - opštinski propisi br. 17/08, 31/09, 40/10 i 04/11) Skupština Opštine Kotor na VI sjednici održanoj 26. 06. 2017. godine donijela je

ZAKLJUČAK

o utvrđivanju Nacrta Lokalnog Plana upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom za period 2017-2020. godine

("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 030/17 od 17.07.2017)

1. Utvrđuje se Nacrt Lokalnog Plana upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom za period 2017 - 2020. godine.
2. Navedeni Nacrt stavlja se na javnu raspravu u trajanju od 30 dana.
3. Učesnici javne rasprave svoja mišljenja, predloge i sugestije mogu dostaviti Sekretarijatu za zaštitu prirodne i kulturne baštine.

Broj: 11-9389

Kotor, 26. 06. 2017. godine

Skupština opštine Kotor

Predsjednica,

Dragica Perović, s.r.

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

ОПШТИНА КОТОР

Пријављено 10.04.18		
Орг. јед.	Број	Прилог
0501	5001	

18

Broj: 113-60/79

Podgorica, 2.4.2018. godine

Na osnovu člana 23 Zakona o upravljanju otpadom („Službeni list Crne Gore“, br. 64/11 i 39/16), Ministarstvo održivog razvoja i turizma daje

SAGLASNOST

na Lokalni plan upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom Opštine Kotor, za period 2018-2020. godine, uz uslov da se ovaj plan ne može donijeti bez odluke o određivanju lokacije za privremeno skladištenje neopasnog građevinskog otpada.

Saglasnost se izdaje na period važenja pomenutog akta.

Образложење

Sekretarijat za zaštitu prirode i kulturne baštine Opštine Kotor obratio se ovom ministarstvu sa zahtjevom broj: 0501-4185/18 od 26.3.2018. godine, za davanje saglasnosti na Lokalni plan upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom Opštine Kotor za period 2018-2020. godine.

U dostavljenom lokalnom planu navedeno je sljedeće:

1. Da se plan odnosi na teritoriju Opštine Kotor. Komunalni otpad se proizvodi u domaćinstvima, u komercijalnom i industrijskom sektoru (misli se samo na otpad koji je po svojim karakteristikama sličan komunalnom otpadu) i na javnim površinama, poslove sakupljanja komunalnog otpada vrši doo „Komunalno“ Kotor, na način što se sakupljeni miješani komunalni otpad odvozi u transfer stanicu (pretovarnu stanicu) kojom upravlja doo „Komunalno“ Kotor, u kojoj se vrši izdvajanje reciklabilnih frakcija, odnosno sekundarna selekcija, nakon čega se preostali miješani komunalni otpad prevozi na

deponiju „Možura,, u Baru. Ne vrši se primarna selekcija komunalnog otpada. Na pomenutoj transfer stanici dovozi se miješani komunalni otpad sakupljen na teritoriji opštine Tivat. U Opštini Kotor funkcioniše kompostara čijim radom se značajno utiče smanjenje količine biorazgradivog komunalnog otpada koji se deponuje.

2. U Državnom planu upravljanja otpadom Crne Gore za period 2015-2020. godine („Službeni list CG“, br. 74/15) navedeno je da će se u Opštini Kotor proizvesti po godinama planskog perioda sljedeće količine komunalnog otpada: 2018 → 13801t; 2019 → 14077t i 2020→14359t. Dat je morfološki sastav komunalnog otpada.
3. Evidentirano je 61 neuređeno odlagalište, od kojih je 16 sa količinama miješanog komunalnog otpada preko 1000m³, ostalih 45 je od 100 do 1000m³ i navedene su mjere za njihovu sanaciju.
4. Radna grupa za utvrđivanje lokacija za privremeno skladištenje neopasnog građevinskog otpada u Opštini Kotor, predložila je dvije lokacije za tu namjenu i to zalivski dio Ledenica i kamenolom „Rudine,, kome je istekla koncesija. Nakon izbora nadležnog organa donijeće se odgovarajuća odluka na osnovu člana 78a stav 3 Zakona o upravljanju otpadom. Kao što je navedeno, lokalni plan se ne može donijeti prije donošenja pomenute odluke.
5. U skladu sa dopisom Nacionalnih parkova Crne Gore broj: 05-2226 od 23.8.2017. godine, zaštićeno područje NP „Lovćen“ ne zahvata teritoriju Opštine Kotor. Kako na zahtjev Sekretarijata za zaštitu prirode i kulturne baštine, broj: 007-309 od 16.2.2017. godine, od Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom nije dobijeno traženo mišljenje na Predlog lokalnog plana, smatra se da nema primjedbi i sugestija.
6. Lokalni plan sadrži način i program odvojenog sakupljanja i transporta komunalnog otpada sa uvođenjem primarne selekcije reciklabilnih komponenti, papira, plastike i metala, kao način odvojenog sakupljanja kabastog i tzv. „zelenog otpada“.
7. Realizacijom mjera za sprječavanje nastajanja ili smanjenje količina komunalnog otpada i negativnog uticaja na životnu sredinu i zdravlje ljudi, obezbjediće se pravilno upravljanje otpadom u skladu sa definisanim nadležnostima.
8. Opisan je način odvojenog sakupljanja frakcija komunalnog otpada i navedene mjere za smanjenje količina deponovanog biološko razgradivog otpada. Funkcionisanje kompostare značajno utiče na smanjenje količine biorazgradivog komunalnog otpada koji se odvozi na deponovanje.
9. Dinamika realizacije odabranih načina i postupaka upravljanja komunalnim otpadom u korelaciji je sa planiranim ciljevima koji su navedeni u tački 11 ovog akta.
10. Akcioni plan sa dinamikom za realizaciju lokalnog plana i izvorima finansiranja obuhvata 11 stavki sa nosiocima aktivnosti, rokovima, potrebnim sredstvima i izvorima sredstava, koje se odnose na: uvođenje primarne selekcije komunalnog otpada sa nabavkom potrebne infrastrukture, sanaciju neuređenih odlagališta i edukaciju građana, opremanje privremenog skladišta neopasnog građevinskog otpada i proširenje postojećih kapaciteta pretovarne stanice, reciklažnog dvorišta, za čiju realizaciju je potrebno 4 908 000 eura.

11. Uključivanje javnosti u poslove upravljanja otpadom, pored zakonskih obaveza u smislu odlučivanja putem javnih rasprava i sl., planirano je na način da se stanovništvo direktno uključi u realizaciju projekata vezanih za odvojeno sakupljanje komunalnog otpada, sa ciljem da se o otpadu razmišlja kao resursu.
12. Zakonom o upravljanju otpadom definisani su ciljevi koji se odnose na komunalni i neopasni građevinski otpad na nivou države, a kako su jedinice lokalne samouprave nadležne za upravljanje tih grupa otpada, za Opštinu Kotor planirani ciljevi po godinama planskog obuhvata na sljedeći način:
- za ponovnu upotrebu ili reciklažu od sakupljenih reciklabilnih frakcija (papira, kartona, stakla, metala i plastike) planirano je: 2018→27% (1219t), 2019→30% (1472t) i 2020→40% (2124t);
 - za odlaganje biološko razgradivog otpada na privremeno skladište, u koji spada papir, karton, organski kuhinjski otpad, zeleni otpad iz parkova i dvorišta, tekstil i otpad od drveta, planirano je smanjenje po godinama, za: 2018→32% (1887t), 2019→35% (2242t) i 2020→40% (2773t);
 - ostvarivanje ciljeva u vezi prerade neopasnog građevinskog otpada: 2018→15% (529t), 2019→20% (700t) i 2020→25% (892t). Navedeni ciljevi se računaju u odnosu na procijenjene količine proizvedenog neopasnog građevinskog otpada, uz napomenu da Državnim planom nijesu dati podaci o udjelu neopasnog građevinskog otpada.

Budući da je dostavljeni lokalni plan usaglašen sa Državnim planom, ispunjeni su uslovi za davanje saglasnosti.

SAGLASAN
Saša Radulović, državni sekretar

ODOBRIO
Dragan Asanović, generalni direktor
Direktorata za upravljanje otpadom i
komunalni razvoj

OBRADILA
Branka Milašinović, sam. savjetnica I

MINISTAR,
Payle Radulović

1706.

Na osnovu člana 4., stav 2. Odluke o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa ("Sl. list CG - opštinski propisi", broj 17/14, 34/14, i 26/16), člana 78a Zakona o upravljanju otpadom, ("Sl. list CG br. 64/11 i 39/16), člana 38 Zakona o lokalnoj samoupravi ("Sl. list CG" br. 02/18 i 34/19) i člana 36. Statuta Opštine Kotor ("Sl. list CG" - opštinski propisi, br. 37/19), Skupština Opštine Kotor, na XXX sjednici održanoj 30. 09. 2019. godine, donijela je

ODLUKA

o utvrđivanju lokacije za privremeno skladištenje neopasnog građevinskog i kabastog otpada na teritoriji opštine Kotor, kao i načinu privremenog skladištenja neopasnog građevinskog otpada

("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 041/19 od 17.10.2019)

Član 1

Ovom Odlukom određuje se privremena lokacija za skladištenje neopasnog građevinskog i kabastog otpada na dijelu katastarske parcele 1150 KO Ledenice Gornje. Kako se radi o objektu komunalne infrastrukture, isti se smatra lokalnim objektom od opšteg interesa. Inicijativu za donošenje ove Odluke podnio je Sekretarijat za zaštitu prirodne i kulturne baštine Opštine Kotor. Lokacija je utvrđena na osnovu Radne grupe za utvrđivanje mogućih lokaliteta za privremeno odlagalište formirane Rješenjem br. 01-407 do 15.01.2018. godine.

Član 2

Cilj ovog projekta je obezbjeđenje lokacije za privremeno skladištenje neopasnog građevinskog i kabastog otpada sakupljenog sa područja Opštine Kotor. Predmetna lokacija zauzima površinu od 2,1ha, i koristiće se pet godina i to počev od dana skupštinskog usvajanja predloga Odluke.

Član 3

Programski zadatak sa elementima UT uslova, broj 0303-16504/18 od 02.11.2018. godine je sastavni dio ove Odluke.

Član 4

Glavni projekat za izgradnju navedenog lokalnog objekta od opšteg interesa, izradiće se i revidovati na osnovu ove Odluke, u skladu sa važećim tehničkim normativima, standardima i normama propisanim odredbama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list CG" br. 064/17 od 06.10.2017. god. i 44/18 i 63/18), Pravilnika o načinu izrade, razmjeri i bližoj sadržini tehničke dokumentacije ("Sl. list CG", broj 044/18 od 06.07.2018. god.) i Pravilnika o postupanju sa građevinskim otpadom, načinu i postupku prerade građevinskog otpada, uslovima i načinu odlaganja cement azbestnog građevinskog otpada ("Sl. list Crne Gore" br. 50/12).

Član 5

Procedura odabira projektanta za izradu glavnog projekta uređenja predmetne lokacije kao i izbora izvođača radova, sprovede se po zahtjevu organa lokalne uprave nadležnog za komunalne poslove.

Član 6

Privremenim skladištem neopasnog građevinskog i kabastog otpada upravljaće "Komunalno Kotor" d.o.o. Kotor

Član 7

"Komunalno Kotor" d.o.o. Kotor dužno je da u okviru privremenog skladišta neopasnog građevinskog i kabastog otpada;

- ogradi zasebnu zonu kako bi se spriječio prisup neovlašćenih lica i nekontrolisano odlaganje;
- vrši mjerenje svih količina neopasnog građevinskog i kabastog otpada koji se privremeno skladište od strane korisnika;
- organizuje čuvarsku službu i službu za prijem otpada;
- vodi evidenciju o količinama neopasnog građevinskog i kabastog otpada koji se odlažu na privremenoj lokaciji;
- sprovodi mjere zaštite od požara;

- ispuni i druge uslove u cilju zaštite životne sredine i zdravlja ljudi

Član 8

Za privremeno skladište neopasnog građevinskog i kabastog otpada d.o.o. "Komunalno Kotoru obavezno je da sačini Plan sanacije koji obuhvata održavanje, nadzor i kontrolu sanirane lokacije u trajanju od najmanje tri godine, u skladu sa članom 78c Zakona o upravljanju otpadom.

Član 9

Nadzor nad sprovođenjem ove Odluke vrši organ lokalne uprave nadležan za komunalne poslove, Komunalna policija i Služba inspeksijskih poslova Opštine Kotor u okviru svojih nadležnosti.

Član 10

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore - Opštinski propisi".

Broj: 11-14312

Kotor, 30. 09. 2019. godine

SKUPŠTINE OPŠTINE KOTOR

PREDSJEDNIK,

Jovo Sudić s.r.

UGOVOR

zaključen u Kotoru dana 20.05.2013 godine između

1. JKP "KOTOR" KOTOR koje zastupa direktor Zoran Mrdak dipl.ing. (u daljem tekstu: davalac usluga)

i

2. JP "KOMUNALNO" TIVAT koju zastupa direktor Rade Popović dipl.pravnik (u daljem tekstu: korisnik usluga) na način kako slijedi:

Član 1.

Predmet ovog ugovora je regulisanje međusobnih prava i obaveza u vezi predaje komunalnog otpada iz Tivta u reciklažni centar JKP „KOTOR“ Kotor.

Član 2.

Davalac usluga se obavezuje da će korisniku omogućiti predaju komunalnog otpada u krugu svog reciklažnog centra počev od dana potpisivanja ovog ugovora.

Komunalni otpad će se predavati vozilima korisnika usluga prema spisku koji čini sastavni dio ovog ugovora.

Nakon selekcije otpada (odvajanja: plastike, metala, najlona, stakla, kartona, pet ambalaže i dr.), davalac usluga će vršiti transport preostalog neselektovanog otpada svojim vozilima do deponije „Možura“-opština Bar.

Član 3.

Cijena po toni predatog otpada ugovara se na iznos 42,50 € po toni (bez PDV), s tim što će se korisniku usluga ispostavljati mjesečno dvije fakture i to:

- jedna faktura će se odnositi na ukupnu količinu predatog komunalnog otpada prema vagarskim listovima po cijeni 20,00 po toni (bez PDV),

- a druga faktura će se odnositi na usluge selekcije otpada po cijene od 22,50 € (bez PDV) .

Davalac usluga će korisniku ispostavljati fakture do 5. u mjesecu za predhodni mjesec dok će se plaćanje izvršiti do 15. u mjesecu

Član 4.

Komunalni otpad iz Opštine Tivat će se predavati kod davaoca usluga shodno dinamici koja će se dogovarati između direktora ugovornih strana, odnosno između lica koja oni ovlaste.

Član 5.

Ovaj ugovor se zaključuje na neodređeno vrijeme.
Ukoliko postoje opravdani razlozi, Ugovor se može raskinuti i na zahtjev
jedne od stranaka, s tim što isti mora biti obrazložen pisanim putem.
Ugovara se otkazni rok od 30 dana.

Član 6.

Sve eventualne nesporazume, strane ugovornice će pokušati sporazumno
riješiti.
Ukoliko to ne bude moguće ugovara se nadležnost Privrednog suda u
Podgorici.

Član 7.

Ugovor je sačinjen u četiri primjerka istovjetnog teksta, od kojih svaka
ugovorna strana zadržava dva primjerka.

DAVALAC USLUGA:
JKP „KOTOR“ KOTOR
Zoran Mrdak dipl.ing

KORISNIK USLUGA:
JKP „KOMUNALNO“ TIVAT
Rađe Popović dipl.pravnik

